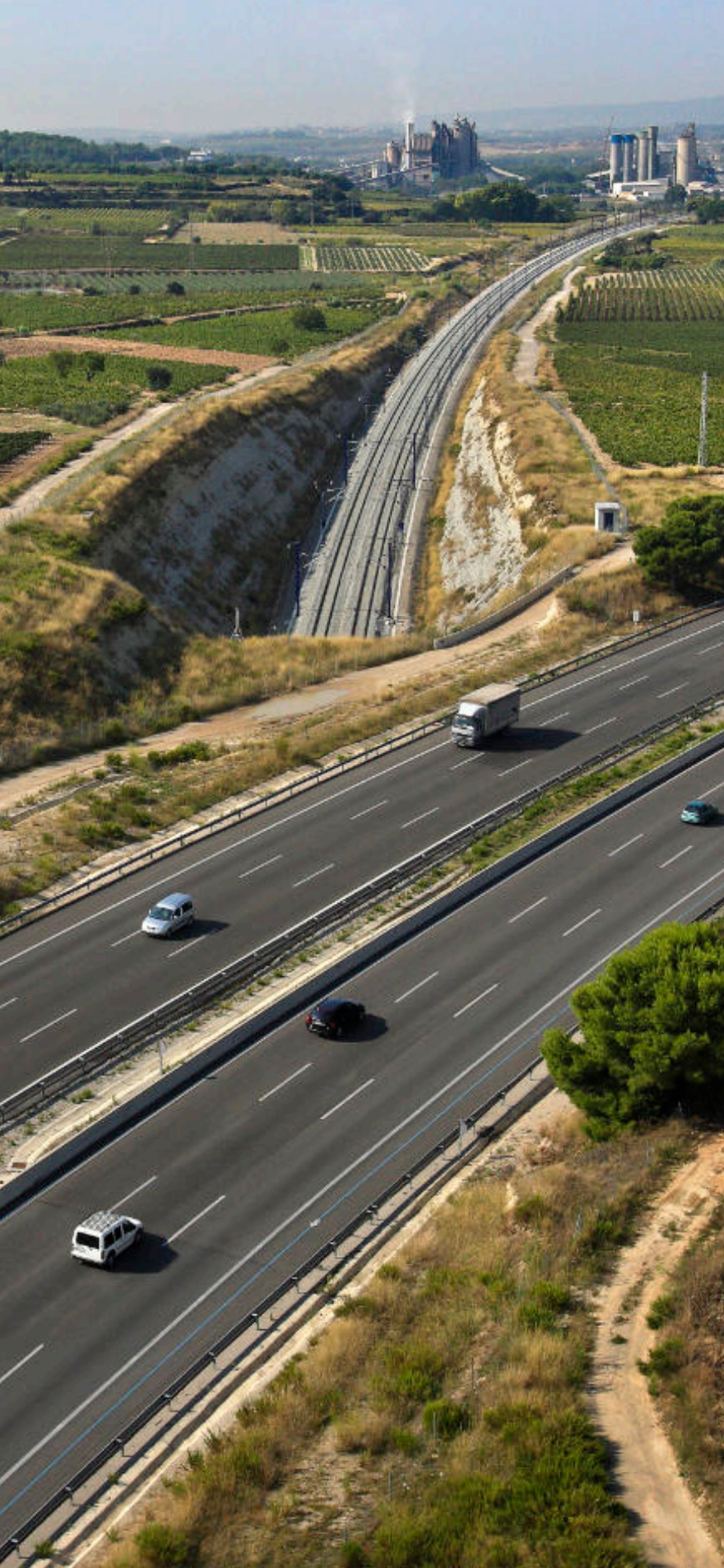

Adscrit a:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Territori, Habitatge
i Transició Ecològica**

ISSN 2938-0529

índex

01

introducció

P 04

02

20 anys de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge

P 10

03

planejament territorial i urbanístic

P 16

04

col·laboració sectorial

P 22

05

col·laboració estatal i internacional

P 26

06

paisatge i món local

P 30

07

formació i educació

P 36

08

sensibilització i comunicació

P 48

09

documentació

P 60

10

publicacions

P 64

11

recerca

P 72

12

col·laboració en altres iniciatives i projectes

P 76

annex 1

indicadors

P 80

annex 2

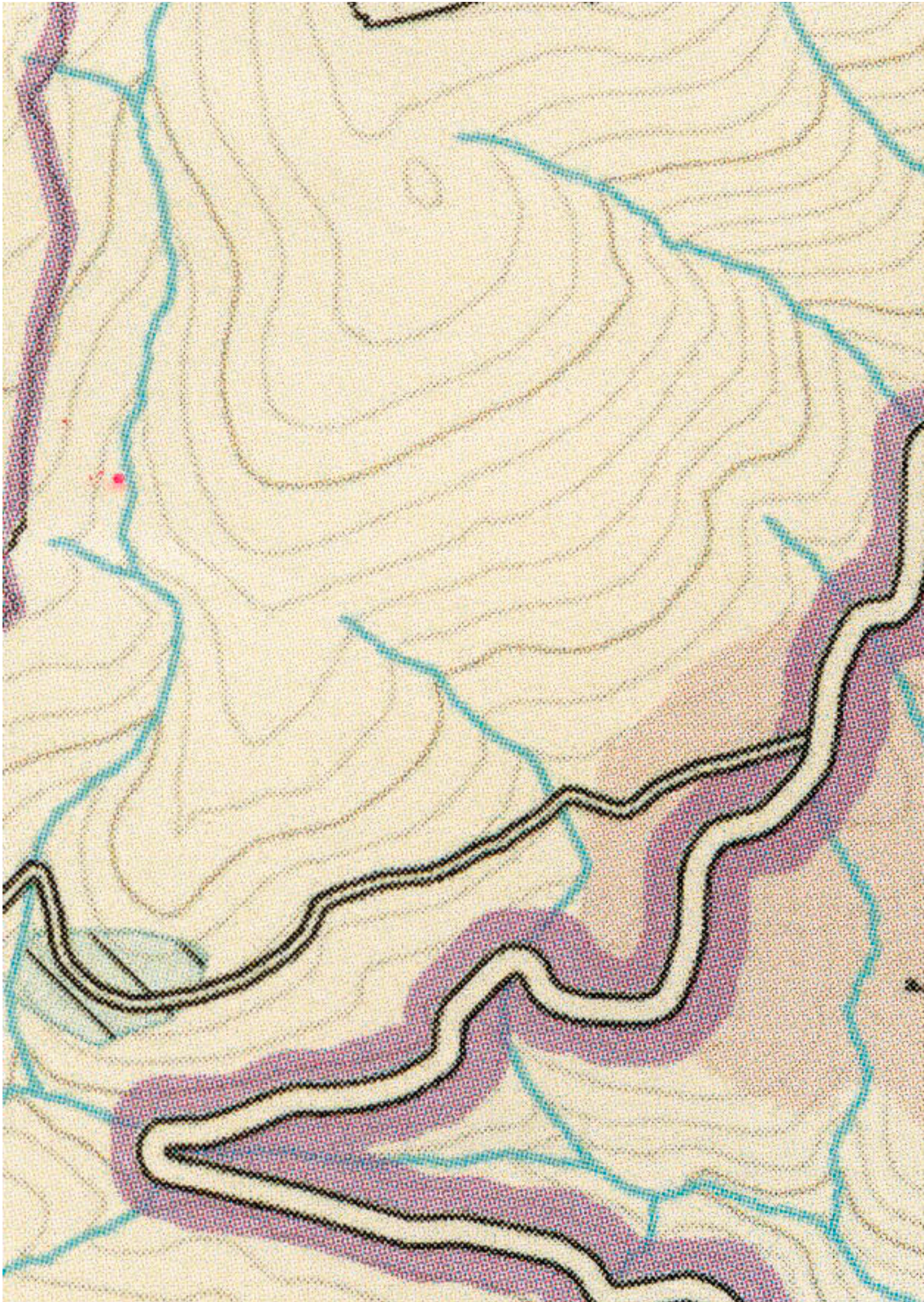
recull de premsa

P 86

01

introducció

Des de 2005, l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha centrat la seva tasca a identificar i caracteritzar els paisatges de Catalunya, generar un ingent coneixement sobre paisatge (base per poder prendre decisions en paisatge, a totes les escales, des de la local a la catalana) i difondre'l a les institucions i la societat, definir els objectius de qualitat paisatgística, desplegar els instruments previstos en la Llei del paisatge, conscienciar a la societat catalana sobre els valors dels paisatges, així com contribuir a situar Catalunya com un dels referents europeus en les polítiques relacionades amb aquesta matèria. Un cop consolidats aquests objectius, tot seguit es mostren les dotze línies de treball que són presents en cadascuna de les activitats realitzades durant l'any 2025:

01

La introducció del paisatge en el planejament i en les polítiques sectorials

Tenim el repte de traspassar definitivament el paisatge a la planificació territorial, i de l'escala territorial a la local; i que el paisatge incideixi molt més en les altres polítiques sectorials (turisme, agricultura, infraestructures), on avui encara és poc present.

02

Viure i produir en un entorn de qualitat

La qualitat del paisatge és un símbol de la maduresa i del nivell cultural d'un país. En aquest sentit, els paisatges de qualitat contribueixen a la projecció del país al món i faciliten la competitivitat dels seus territoris, per exemple a l'hora d'atraure empreses innovadores i mà d'obra qualificada. D'altra banda, la producció local de qualitat està lligada a paisatges de qualitat.

03

Canvi climàtic, energia i paisatge

El paisatge esdevé un indicador de primer ordre per captar l'efecte del canvi climàtic, imaginar escenaris de futur i dissenyar estratègies d'adaptació, molt especialment mitjançant l'ús generalitzat d'energies renovables. L'adaptació dels paisatges al canvi climàtic cal veure-la com una oportunitat per promoure uns paisatges de qualitat, segurs, justos, inclusivament, equitatius i saludables.

04

Memòria i futur del paisatge: activar el patrimoni

Tenim el repte de revisar la gestió del patrimoni en els paisatges contemporanis, indagar com els paisatges poden combinar el seu valor cultural amb el productiu, i superar la visió encara vigent avui del patrimoni –tant natural com cultural– com un mer inventari d'elements. Efectivament, avui és el propi paisatge el generador de patrimoni cultural, i això també pot tenir una aplicació com a valor de desenvolupament econòmic.

05

Paisatge i món local

Hi ha un consens cada vegada més creixent que els paisatges —especialment aquells que tenen més personalitat— contribueixen al desenvolupament local no només des d'un punt de vista econòmic sinó també pel que fa a l'autoestima, la identitat i la qualitat de vida.

06

Paisatge, ocupació i emprenedoria

El paisatge genera oportunitats econòmiques i esdevé un agent de creació d'ocupació en sectors vinculats al territori, l'agricultura, el medi ambient i l'educació, però també en els àmbits creatius emergents en la seva relació amb el paisatge com el cinema, la publicitat, la moda i la gastronomia, entre d'altres.

07

Paisatge, creativitat i sectors estratègics

La qualitat i la singularització del paisatge tenen un impacte positiu en sectors com el cinema, la publicitat, la moda, la gastronomia, el disseny... però al mateix temps formen part de les estratègies de desenvolupament turístic i agrícola més reeixides. El turisme de qualitat fuig dels paisatges mediocres i malmesos.

08

La creació de nous paisatges referencials

Catalunya és plena de paisatges de referència, de paisatges imbuits d'una potent càrrega simbòlica. Molts d'ells, però, varen esdevenir paisatges icònics ja fa dècades, fins i tot segles. Ens han arribat fins avui en més o menys bon estat i convé que en tinguem cura pel seu valor cultural i identitari. Ara bé, en un context de banalització creixent de molts paisatges quotidians, convé esforçar-se a crear nous paisatges de referència, sense oblidar els tradicionals. Amb l'ajut del disseny i del projecte, hem de ser capaços de convertir paisatges anodins —però quotidians— en paisatges de referència amb els quals la població circumdant se senti identificada i amb els quals pugui dialogar.

09

Paisatge, ciutadania i valors

El coneixement de la diversitat de paisatges, el respecte i la sensibilitat cap a les seves dimensions naturals i patrimonials o el gaudi en la contemplació són valors que enforteixen el cos social i dignifiquen la ciutadania.

10

Internacionalització des de la singularització

L'Observatori del Paisatge sempre ha tingut la internacionalització com un dels pilars de la seva tasca, i com a via per a projectar Catalunya al món, tenint en compte que és un dels més diversos d'Europa pel que fa al paisatge. No es pot oblidar que, a la llarga, els paisatges que mantinguin, reforcin i desenvolupin la seva identitat i personalitat tenen més possibilitats de prosperar que els que les hagin perdudes, ja siguin urbans o rurals.

11

La recerca com a valor a l'alça

La recerca en paisatge és un valor a l'alça que atén de manera conjunta alguns dels nous reptes globals. A més, reforça el potencial per a l'emprenedoria i la creació d'ocupació en diversos sectors.

12

Paisatge, educació i comunicació

No n'hi ha prou amb educar en el paisatge: cal també saber comunicar el valor de l'educació en el paisatge. La comunicació és una peça clau de les societats contemporànies i, en aquest sentit, cal aprofitar l'enorme valor comunicatiu del paisatge, autèntic portador de missatges fàcilment desxifrables pel conjunt de la ciutadania.

Mantenint sempre i en tot moment l'expertesa, la reputació i la rigorositat adquirides al llarg dels més de vint anys de vida, l'Observatori del Paisatge continua reflectint, talment com un mirall, la bona o mala salut d'un paisatge, detectant les dinàmiques emergents i influint en les agendes del futur. Dit d'una altra manera, està al servei de les polítiques de paisatge, perquè aquestes siguin més transversals, interdepartamentals, participades, pragmàtiques i dirigides a l'acció, i orientades als nous reptes que té avui el país.

02

20 anys de la Llei del Paisatge i de l'Observatori del Paisatge

2.1.

Acte dels 20 anys de l'Observatori del Paisatge al Palau de la Generalitat

El 27 de juny de 2025 l'Auditori del Palau de la Generalitat va acollir un acte de commemoració dels vint anys de l'Observatori del Paisatge de Catalunya. L'acte, impulsat pel Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica i presidit per la consellera **Sílvia Paneque**, va ser un reconeixement a l'activitat de la institució i va reunir nombroses autoritats institucionals, professionals del territori, acadèmics, representants d'entitats, i molts dels col·laboradors que al llarg de dues dècades han ajudat a fer de l'Observatori un actor clau en les polítiques de paisatge. L'origen de l'acte és la visita que la Consellera Sílvia Paneque va fer a la seu de l'Observatori, a Olot, el 19 de febrer de 2025, per conèixer l'equip i interessar-se per l'activitat de l'entitat.

La commemoració va comptar amb parlaments de Joan Nogué i Font, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya des de la seva creació, l'any 2005, fins al 2017, i de Pere Sala i Martí, actual director de l'Observatori del Paisatge, i de la consellera de Territori, Habitatge i Transició Energètica, Sílvia Paneque, que va cloure l'acte. **Durant la celebració es va projectar el vídeo "Fer i ser paisatge"** (veure 2.2), elaborat per l'Observatori del Paisatge on es recullen un seguit de reflexions sobre els àmbits de treball que desenvolupa l'entitat i es plantegen alguns dels principals reptes de futur dels paisatges de Catalunya.

Les tasques dutes a terme durant l'any 2025 en motiu de l'acte dels 20 anys de l'Observatori del Paisatge han estat:

- Reunions amb Protocol del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica per decidir els detalls de la commemoració.
- Preparació del guió de l'acte.
- Preparació de la llista de persones convidades.

2.2.

Vídeo *Fer i ser paisatge*

L'Observatori del Paisatge de Catalunya va produir un vídeo amb motiu del seu 20è aniversari, projectat per primer cop a l'acte de commemoració del 27 de juny de 2025 al Palau de la Generalitat. El vídeo, realitzat per Cactus Media, recull l'essència del camí recorregut durant dues dècades, reconeix les aportacions de persones i entitats que han col·laborat amb l'Observatori, i contribueix a mantenir viu el debat sobre el futur del paisatge en un context marcat per grans reptes globals.

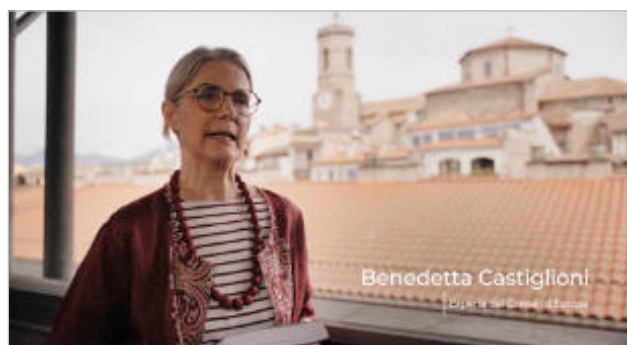
El curtmetratge, d'una durada d'aproximadament 18 minuts i disponible en català, castellà i anglès, es titula *Fer i ser paisatge* i s'estructura en set accions: **cultivar, ordenar, transformar, curar, habitar, crear i educar** que es vinculen amb set àmbits de treball rellevants que desenvolupa l'Observatori. Set accions a través de les quals hi reflexionen set persones que al llarg d'aquests vint anys han acompanyat l'Observatori: Joan Nogué, Martha Fajardo, Jean-Pierre Thibault, Itziar González, Roser Vernet, Clara Nubiola i Benedetta Castiglioni. Alhora, **fa una mirada a la tasca de l'Observatori durant les últimes dues dècades**, com a referent en la generació de coneixement, l'orientació a les polítiques públiques i la conscienciació i educació sobre el paisatge a Catalunya.

El vídeo es va presentar també al MOST, Festival Internacional de Cinema del Vi, a la sessió dedicada al paisatge que va tenir lloc el 14 de novembre.

Les tasques dutes a terme durant l'any 2025 per produir el vídeo *Fer i ser paisatge* han estat:

- Reunions amb la productora Cactus Media i tot l'equip de l'Observatori per redactar el guió.
- Selecció i contacte de les persones que hi han col·laborat.

- Escollir les localitzacions de les entrevistes i els paisatges a enregistrar.
- Acompanyament i suport a la productora durant les jornades d'enregistrament.
- Selecció dels talls de veu i les imatges per incloure al vídeo.
- Diverses revisions amb la productora fins arribar al resultat final.
- Correcció i traducció dels subtítols en català, castellà i anglès.
- Penjar el vídeo al canal de Vimeo i difusió a través d'una nota de premsa al web, notícia al butlletí *Paisatg-e* i xarxes socials.
- Assistència al festival MOST el 14 de novembre per la projecció del vídeo.

2.3.

Col·laboració en l'exposició

“Territoris i paisatges: la percepció del canvi, 20 anys de polítiques de paisatge”

L'Observatori del Paisatge **va col·laborar en l'exposició “Territoris i paisatges: la percepció del canvi, 20 anys de polítiques de paisatge”**, organitzada pel Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica. L'exposició tenia l'objectiu de repassar les principals fites, projectes i iniciatives que han marcat l'evolució de les polítiques de paisatge a Catalunya.

La mostra, **exposada al vestíbul del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, i inaugurada el 6 d'octubre de 2025**, constava de diversos plafons expositius i un vídeo que posaven en valor els vint anys d'aplicació de la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge, i volien mostrar la relació emocional, funcional i simbòlica que les persones estableixen amb el paisatge.

Les tasques desenvolupades per l'Observatori en el marc de la col·laboració en aquesta l'exposició han estat:

- Reunions amb la Subdirecció General d'Estratègies Territorials i Paisatge i el gabinet tècnic del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica.
 - Selecció d'imatges de diverses temàtiques per il·lustrar l'exposició.
 - Elaboració de diversos guions i cerca de contactes per elaborar el vídeo de l'exposició.
 - Revisió de les galerades dels plafons.
 - Suport en la difusió de l'acte.
-

03

planejament
territorial i
urbanístic

3.1.

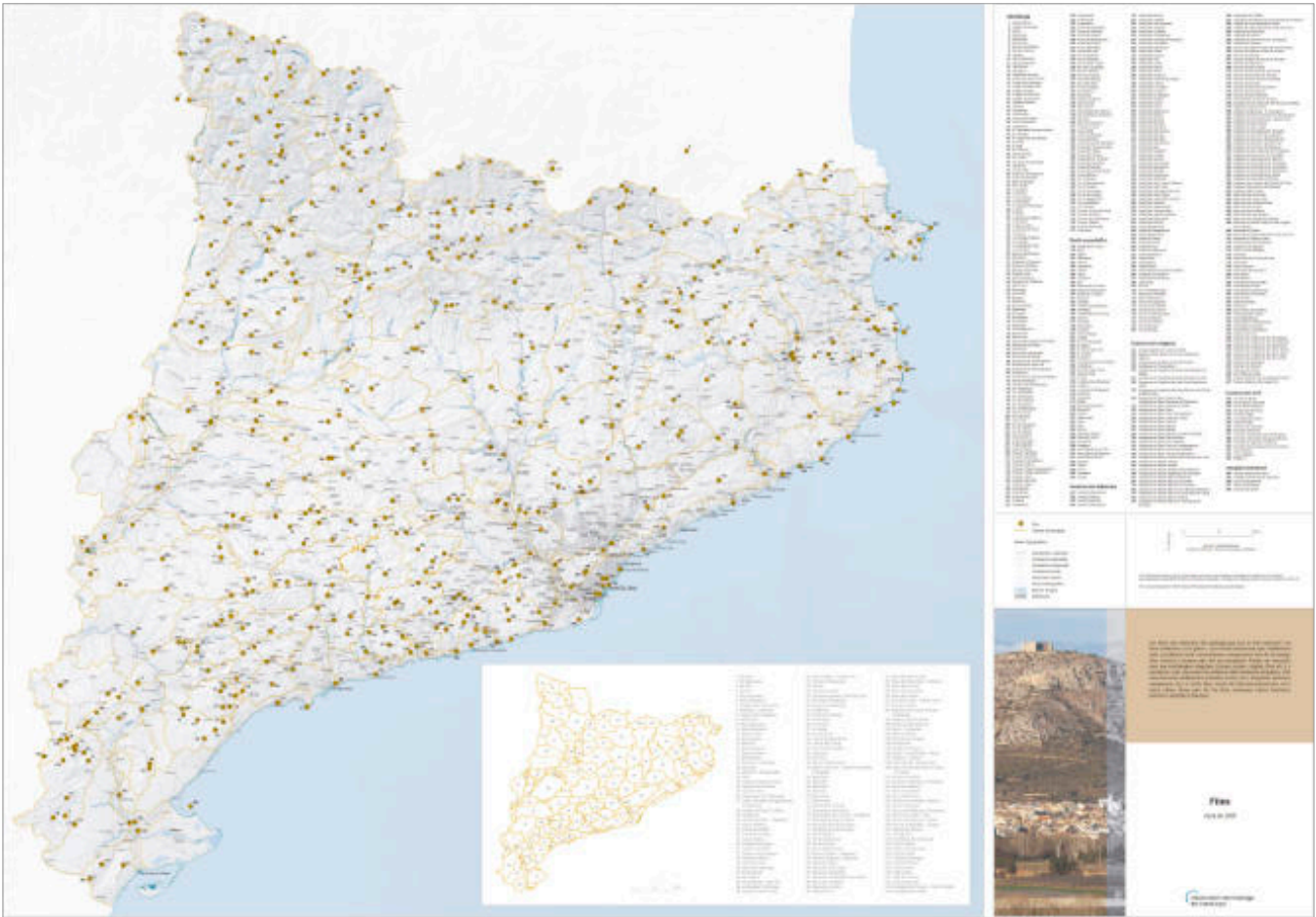
Actualització i homogeneïtzació de la cartografia de paisatge

L'Observatori està elaborant **una cartografia comuna dels principals valors i dinàmiques del paisatge de Catalunya** per facilitar la feina d'integració del paisatge en les polítiques de paisatge, a partir dels vuit catàlegs de paisatge elaborats. La necessitat d'aquesta cartografia rau en el fet que la metodologia d'elaboració dels catàlegs de paisatge ha anat evolucionant i millorant al llarg de més de 10 anys, fet que ha provocat algun desajust entre la informació generada a cada catàleg i consegüentment, en alguns casos, es fa difícil obtenir una cartografia homogènia per a tot el país. Aquesta línia de treball ja va ser iniciada l'any 2021 i des de llavors **ja s'ha generat una cartografia comuna de punts d'observació, itineraris, fons escènics emblemàtics i paisatges agraris singulars**.

Durant el 2024 i el 2025 es va realitzar una feina d'anàlisi de la informació cartogràfica i textual relacionada amb les **fites del paisatge** que hi ha a cada catàleg de paisatge per unificar els criteris per elaborar una cartografia per a tot Catalunya. També es van fer diverses jornades de treball de camp per precisar el criteri de selecció de fites i per acabar de resoldre dubtes sobre la inclusió o no de fites concretes. Finalment, es va maquetar el mapa i es va penjar a l'apartat de Mapes de paisatge del web de l'Observatori del Paisatge.

Les tasques relacionades amb la cartografia dels principals valors i dinàmiques durant el 2025 han estat:

- Maquetació del mapa de fites del paisatge.
 - Difusió del mapa de fites a través del web de l'Observatori.
 - Distribució de la cartografia de les fites en diferents formats.
 - Anàlisi de la cartografia de miradors de Catalunya per a caracteritzar-los segons les categories utilitzades en el Catàleg de paisatge del Penedès.
-

3.2.

Col·laboració en la definició de directrius de paisatge i en la integració del paisatge en diversos instruments de planificació

En el marc de la col·laboració amb la Direcció General d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Arquitectura (DGOTUA) en l'impuls i desplegament de les eines i estratègies de la política de paisatge i de la Llei de paisatge de Catalunya, **l'Observatori ha anat col·laborant els últims anys en diversos plans directors urbanístics, en plans territorials parcials, com el del Penedès (en fase d'avantprojecte des del 2023), en comissions de seguiment de diversos instruments de planificació, o en el seguiment de treballs encarregats per la Direcció General a externs.**

L'Observatori del Paisatge també té la **funció d'emetre, quan se li sol·licita, opinió en forma d'informe consultiu sobre projectes estratègics de la Generalitat, a petició de la DGOTUA.** En la mateixa línia d'opinar en relació amb projectes rellevants, **l'Observatori forma part, a través del seu director, de la Comissió de Territori de Catalunya.** La Comissió de Territori de Catalunya és l'òrgan administratiu col·legiat de la Generalitat de Catalunya competent en matèria de política territorial i urbanisme, té el caràcter d'òrgan consultiu superior en aquestes matèries i, pel que fa a la tramitació i aprovació dels plans urbanístics, d'òrgan resolutori superior.

Les tasques durant el 2025 han estat:

- Celebració de reunions de coordinació amb el Departament.
 - Participació en les tres sessions de la Comissió de Territori de Catalunya celebrades durant l'any.
-

3.3.

Participació en la Ponència d'Energies Renovables

Des de l'any 2020, l'**Observatori del Paisatge és membre de la Ponència d'Energies Renovables**, coordinada pel Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica.

L'objectiu de la Ponència, recollit en el "Decret llei 24/2021, de 26 d'octubre, d'acceleració del desplegament de les energies renovables distribuïdes i participades", és el de dur a terme les actuacions relatives a l'avaluació d'impacte ambiental dels projectes de parcs eòlics i de plantes solars fotovoltaïques.

Les tasques dutes a terme en el marc de la Ponència d'Energies Renovables durant el 2025 han estat:

- Revisió i elaboració d'aportacions als informes proposats pels tècnics del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica. Generalment es tracta de propostes d'acord sobre declaracions d'impacte ambiental i sobre informes d'impacte ambiental
 - Participació a la reunió mensual de la Ponència.
 - Col·laboració en l'apartat de criteris de paisatge de la "Guia de criteris ambientals en els projectes de Parcs Eòlics Terrestres" que està elaborant la Direcció General de polítiques ambientals i medi natural del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica.
 - Participació en el Panel de persones expertes de la fase de ponderació del PLATER.
-

04

col·laboració sectorial

4.1.

Participació al “Quart informe sobre el canvi climàtic a Catalunya” del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS)

L'any 2024 l'Observatori del Paisatge va iniciar una col·laboració amb el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) en el marc del “Quart Informe sobre Canvi Climàtic a Catalunya” amb l'objectiu d'analitzar la relació entre canvi climàtic i paisatge així com possibles estratègies i accions de mitigació i adaptació per construir uns paisatges més resilients.

El paisatge, pel seu caràcter holístic, integrador i catalitzador, és on se sintetitzen i reflecteixen millor les emergents dinàmiques que estan provocant el canvi climàtic a Catalunya. En aquest sentit, aquesta anàlisi aportarà una nova mirada cap a la dimensió territorial dels fenòmens que està provocant el canvi climàtic. Una visió innovadora, complementària i de síntesi que serà especialment rellevant a l'hora de fer arribar a la ciutadania de manera comprensible i entenedora els canvis i les transformacions que s'estan produint i els que vindran.

Les tasques que s'han desenvolupat durant l'any 2025 han estat:

- Coordinació amb l'equip del CADS.
 - Cerca de referents internacionals.
 - Anàlisi dels efectes que està provocant i que pot provocar el canvi climàtic en els paisatges de Catalunya i en els seus valors.
 - Cerca de bones pràctiques en mitigació i adaptació al canvi climàtic.
-

4.2.

Col·laboració amb el Departament de Cultura en la implantació a Catalunya de la figura de paisatge cultural

La Direcció General de Patrimoni Cultural del Departament de Cultura va demanar assessorament a l'Observatori del Paisatge a finals de 2024 per a **definir el marc conceptual i aplicatiu per integrar la figura de “paisatge cultural” en la nova Llei del Patrimoni Cultural de Catalunya** que està redactant el Departament de Cultura. Aquesta és també una via per adaptar a les polítiques patrimonials el nou Plan Nacional de Paisaje Cultural impulsat pel Ministeri de Cultura, en el qual l'Observatori ha participat en la seva redacció.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori l'any 2025 en el marc d'aquest assessorament han consistit en:

- Exploració de la idea de paisatge cultural a escala internacional.
 - Conceptualització de la idea de “Paisatge cultural” i del seu desenvolupament com a figura normativa.
 - Lliurament de l'informe “Els paisatges culturals” a la nova Llei de Patrimoni cultural de Catalunya al Departament de Cultura.
 - Reunions de coordinació amb la Direcció General de Patrimoni Cultural.
-

05

col·laboració
estatal i
internacional

5.1.

Participació en el grup de treball per a l'actualització del Plan Nacional de Paisaje Cultural

El passat 24 d'octubre el Consell de Patrimoni Històric del Ministeri de Cultura va aprovar l'actualització del **Plan Nacional de Paisaje Cultural**. El nou Plan suposa un salt qualitatiu important en relació amb l'anterior, aprovat el 4 d'octubre de 2012. Si bé el precedent s'havia centrat en els paisatges culturals extraordinaris i d'alt valor patrimonial, **el nou Pla parteix de la idea que tots els paisatges -també els quotidians- han estat d'alguna manera transformats** i, per tant, tots són culturals, seguint els principis del Conveni del paisatge del Consell d'Europa.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha participat des de 2024 en tot el procés d'actualització del Pla formant part d'un Grup de Treball i de manera coordinada amb la Direcció General de Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El nou **Plan Nacional** recull el paper actiu i referent de les polítiques de paisatge de Catalunya i de les

funcions de l'Observatori del Paisatge, en la redacció i aprovació d'instruments com catàlegs de paisatge i les cartes de paisatge. Aquest reconeixement també es va traduir durant el 2025 en la coorganització de les Jornadas Técnicas de Paisaje Cultural, a Girona i Olot (veure 7.1), i en la col·laboració en l'organització de la I Jornada de Buenas Prácticas (veure 7.4), que es va celebrar al Priorat.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori l'any 2025 en el marc de la redacció del *Plan Nacional de Paisaje Cultural* han consistit en:

- Participació en les diverses reunions del Grupo de Trabajo del Plan.
 - Elaboració dels continguts i documents acordats en el marc del Grupo de Trabajo.
-

5.2.

Participació en el Group of Experts del Consell d'Europa que redacta l'informe "Landscape, a living environment"

El Consell d'Europa ha convidat a l'Observatori del Paisatge de Catalunya a **participar en el grup d'experts que està redactant un informe amb recomanacions amb relació al paper clau del paisatge quotidià per afrontar les grans crisis globals**, com ara el canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat o la contaminació, i millorar la qualitat de vida diària de les persones. El grup d'experts el formen representants dels estats membres i també experts independents, com el mateix Observatori.

Es preveu que tant l'informe, batejat com "**Landscape, a living environment**" ("El paisatge com a marc de vida"), com les recomanacions estiguin enllestits i aprovats pel Consell de Ministres del Consell d'Europa abans de la tardor de 2026. L'informe s'emmarca en el que ja es coneix com el **Procés de Reykjavík**, que reconeix el paisatge com un element clau per afrontar les grans crisis globals, com la del canvi climàtic, la pèrdua de biodiversitat o la contaminació.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori l'any 2025 en el marc de la redacció de l'informe han consistit en:

- Celebració de reunions de treball telemàtiques entre els integrants del Grup d'Experts.
 - Redacció de parts de l'informe.
 - Cerca d'iniciatives i projectes internacionals referents en la matèria.
 - Celebració de reunions de coordinació amb la Secretaria del Conveni del paisatge del Consell d'Europa.
-

06

paisatge
i món local

6.1.

Impuls i coordinació de Territoris pel Paisatge

Territoris pel Paisatge és un **espai d'intercanvi, debat i treball col·lectiu entre les diverses iniciatives de gestió i planificació local del paisatge que es desenvolupen a Catalunya**. Es va crear l'any 2017 i els seus objectius són connectar les diverses iniciatives que treballen en paisatge a Catalunya, generar informació i intercanvi de coneixement entre elles, afavorir espais de trobada i generar recursos compartits (formació, metodologies...). La principal activitat que realitza Territoris pel Paisatge és una reunió anual per posar en comú estratègies, metodologies, resultats i experiències en matèria de paisatge.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc de Territoris pel Paisatge han estat:

- Compartir i donar a conèixer les actuacions que desenvolupa cada iniciativa a través del butlletí trimestral *Paisatg-e*.
 - Preparació de la VIII Reunió de treball de Territoris pel Paisatge del 2026 a la Cerdanya francesa prevista pel mes de març de 2026. Reunions de coordinació per concretar el lloc i el programa de la trobada coorganitzada amb el Parc Natural Regional del Pirineu Català.
 - Fer de pont i generar sinergies entre les diferents iniciatives i el Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica de la Generalitat de Catalunya, com a institució responsable de les polítiques de paisatge a Catalunya, així com amb els altres departaments de la Generalitat de Catalunya.
-

6.2.

Assessorament al món local en l'àmbit de la planificació i gestió del paisatge

L'Observatori del Paisatge de Catalunya **assessora a ajuntaments, consells comarcals i institucions de caràcter local que volen promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge** del seu municipi o comarca, per tal de millorar la qualitat de vida de la població. L'Observatori s'encarrega, per exemple, de fer el seguiment de les cartes i plans de paisatge, instruments de concertació d'acords entre agents d'un territori per tal de promoure accions i estratègies de millora i valorització del paisatge.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc de l'assessorament al món local han estat les següents:

- Coorganització de la jornada “Cartes del paisatge, eina de consens territorial” amb l'Associació Leader de Ponent (veure apartat 7.3).
- Assessorament a la Fundació de Paisatge de Lleida en l'elaboració de materials didàctics sobre paisatge i en la redacció d'un pla de paisatge municipal que serveixi de full de ruta per l'Ajuntament

- Assessorament a la comarca de les Garrigues en el projecte Carretera de l'oli. Assistència a diverses reunions amb els impulsors i agents implicats, revisió del contingut de paisatge de la pàgina web del projecte i assistència a la presentació del projecte (26 de novembre de 2025).

- Participació a la Comissió del Paisatge i la Sostenibilitat del Pla de Gestió del Paisatge de l'àmbit Priorat-Montsant-Siurana, òrgan que busca una millor coordinació i control de les polítiques en matèria de territori, paisatge i sostenibilitat de la comarca del Priorat.

- Assessorament a la comarca de la Conca de Barberà en accions vinculades a la carta de paisatge i assistència al consell d'alcaldes del 10 de febrer de 2025.

- Assessorament als Ajuntaments de la Vall de la Riera de Carme per l'elaboració d'una carta de paisatge.

6.3.

Col·laboració en la preparació de la candidatura “Priorat, Montsant, Siurana: mosaic agrari mediterrani”, per al Premi Europeu del Paisatge del Consell d'Europa 2026

El Ministeri de Cultura ha seleccionat el **Sistema de Gestió del paisatge cultural “Priorat, Montsant, Siurana: mosaic agrari mediterrani”**, com a candidat de l'estat espanyol al **Premi del Paisatge del Consell d'Europa de l'any 2026**. Aquest fet reforça el paper del Priorat com a referent en la gestió del paisatge a nivell estatal.

Tant el Ministeri de Cultura com el Consell Comarcal del Priorat van demanar a l'Observatori del Paisatge de **participar en la preparació de la documentació de la Candidatura** que el Ministeri de Cultura va lliurar el passat mes de desembre al Consell d'Europa.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge en la preparació de la Candidatura han estat:

- Celebració de reunions de treball telemàtiques amb representant del Ministeri de Cultura, del Consell Comarcal del Priorat i de l'associació Prioritat..
 - Col·laboració en la preparació de la documentació de la Candidatura.
-

07

formació
i educació

7.1.

Coorganització de les “Jornadas Técnicas de Paisaje Cultural”, amb el Ministeri de Cultura

Del 3 al 5 de juliol, el Ministeri de Cultura i l'Observatori del Paisatge, en el marc del Plan Nacional de Paisaje Cultural, van coorganitzar a Girona, Olot i al paisatge de l'Empordanet-Baix Ter les **IV Jornades Tècniques Internacionals sobre Paisatge Cultural**, sota el títol “**Paisatges culturals davant del canvi climàtic: transició, adaptació i transformació**”. La trobada va tenir com a objectiu reflexionar sobre l'impacte del canvi climàtic a diversos paisatges, així com debatre les estratègies de mitigació i adaptació necessàries per afrontar aquest desafiament global.

Les Jornades es van estructurar en dos dies dedicats al debat tècnic (3 i 4 de juliol) i una jornada de visites sobre el terreny (5 de juliol). Es van organitzar **quatre taules de treball centrades en diferents temàtiques: paisatges litorals, paisatges urbans i periurbans, paisatges rurals i agroforestals, i paisatge i energies renovables**. Com a tancament de les sessions tècniques, el divendres 4 de juliol al matí es van presentar les conclusions de cada taula, que van servir com a **síntesi final de les Jornades**.

Les tasques relacionades amb l'organització i celebració de les jornades van ser:

- Reunions amb el Ministeri de Cultura per definir el programa i els experts de les taules de debat.
 - Organització de les visites sobre el terreny (parlar amb els guies, coordinar desplaçaments, etc.).
 - Cerca d'allotjaments i espais de restauració per als participants.
 - Moderació i participació en dues de les quatre taules de treball.
 - Difusió de les jornades pels diversos canals de comunicació: newsletter, xarxes socials, pàgina web.
-

7.2.

Jornada “El paisatge des de l'àmbit local. Mirades i experiències”, amb la Diputació de Tarragona

El 8 de maig de 2025 l'Observatori del Paisatge i la Diputació de Tarragona van organitzar una jornada a Reus **adreçada al món local amb l'objectiu de donar a conèixer eines i recursos per gestionar i millorar paisatgísticament l'entorn urbà i rural** dels municipis, atès l'impacte positiu que té el paisatge en el desenvolupament econòmic i social i en la salut de les persones. Els destinataris eren sobretot alcaldes, regidors i tècnics municipals (arquitectes, enginyers, urbanistes, secretaris i personal tècnic en general) de la demarcació de Tarragona, si bé també van participar-hi d'altres llocs de Catalunya.

Durant la jornada **es va presentar** l'últim **llibre** editat per l'Observatori del Paisatge dins la col·lecció Plecs de Paisatge titulat **El paisatge en el món local. Mirades, criteris i experiències**.

Les tasques desenvolupades durant l'any 2025 en el marc de la jornada són:

- Reunions entre els coorganitzadors i definició del programa.
 - Participació a la jornada amb dues intervencions
 - Difusió de la jornada pels diversos canals de comunicació: newsletter, xarxes socials, pàgina web.
-

Jornada “Cartes del paisatge, eina de consens territorial” amb l'Associació Leader de Ponent

■ Difondre la jornada entre els tècnics i polítics d'iniciatives que treballen a favor del paisatge, i a través dels diversos canals de comunicació: newsletter, xarxes socials, pàgina web.

7.4. “I Jornada de Buenas Prácticas de Paisaje Cultural”, al Priorat

El 12 de desembre de 2025 es va celebrar a la Cartoixa d'Escaladei i per primer cop la **“I Jornada de Buenas Prácticas de Paisaje Cultural”**, impulsada pel Ministeri de Cultura, amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge en el marc del Pla Nacional de Paisatge Cultural. Per aquesta primera edició, el Ministeri de Cultura, després d'assessorar-se amb l'Observatori, **va seleccionar el Priorat per la seva llarga trajectòria, més de 20 anys, en la gestió compartida del paisatge entre l'administració, els agents privats i la societat civil, i inspirada en els principis del Conveni del paisatge del Consell d'Europa.**

La Jornada tenia l'objectiu de **ressaltar les experiències relacionades amb el paisatge que s'impulsen des d'un territori, en aquest cas el Priorat, per tal de prendre'l de referent i font d'inspiració per a altres indrets.** També van col·laborar amb l'organització l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i el Consell Comarcal del Priorat

Les tasques relacionades amb l'organització i celebració de la Jornada van ser:

- Reunions entre els coorganitzadors i definició del programa i les activitats complementàries a la Jornada.
- Participació a la Jornada amb dues intervencions.
- Difusió de la Jornada pels diversos canals de comunicació: newsletter, xarxes socials, pàgina web.

7.5. Col·laboració de l'Observatori del Paisatge amb l'exposició “D'un lloc joc”

L'exposició, comissariada per la Clara Nubiola i la Laura Plana, va néixer d'una investigació doctoral en curs que **buscava comprendre les pràctiques lúdiques de la infància i l'adolescència en paisatges rurals** per repensar com poden ser afavorides des de l'urbanisme i les polítiques locals. Cinquanta infants i adolescents de la Vall d'en Bas hi van participar a través de recorreguts comentats i tallers grupals en els quals analitzaven la seva relació amb el paisatge quotidià.

L'exposició es va inaugurar el 21 de novembre de 2025 en el marc d'una jornada amb el mateix nom que va tenir lloc a Can Trona (Vall d'en Bas).

Les tasques dutes en terme en relació amb l'exposició durant l'any 2025 són:

- Reunions amb les comissàries per conèixer el projecte.
- Participació a tallers amb adolescents.
- Participació a la jornada “D'un lloc joc” i a la inauguració de l'exposició.
- Difusió de l'exposició.

7.5.

Participació en congressos, jornades, seminaris i actes a escala nacional i internacional

L'Observatori **participa i presenta ponències i intervencions en jornades, seminaris i actes organitzats per organismes públics i privats de Catalunya, de la resta de l'Estat i d'altres països.** La tasca principal d'aquesta activitat suposa preparar la intervenció segons el tema del curs o jornada. Implica també preparar documentació addicional en format digital i, sovint, també la ponència escrita per a ser publicada o lliurada als assistents. D'uns anys cap aquí, cada vegada són més habituals les jornades en línia, o bé les híbrides, que combinen modalitat presencial i en línia. En aquestes activitats hi participa majoritàriament la direcció de l'Observatori, l'àrea tècnica i també l'àrea de comunicació.

Sortida sobre nous creixements d'Olot

Olot, 21 gener de 2025

Associació Veïns Sant Miquel i Les Tries

Wikipedra, la pedra seca de Roses a internet

Roses, 12 de febrer de 2025

Associació Rodes

El paisatge com a solució

Sant Feliu de Guíxols, 15 de març de 2025

Associació Ardenya

Taula rodona de treball: Paisatge, resiliència i adaptació

Tarragona, 3 d'abril de 2025

Diputació de Tarragona

1er Seminario Paisaje como Patrimonio: "La Rehabilitación del Paisaje"

Chile, 6 de juny de 2025

Facultad de Arquitectura, Construcción y Diseño UBB - Departamento de Planificación y Diseño Urbano, Centro de Estudios Territoriales e Interdisciplinarios (CETI - UBB), Asociación de Municipalidades de la Región del Biobío (AMRBB), Fundación Manzana Verde 'Planificación del paisaje, de la escala regional a la local. Gobernanzas emergentes'

Fotovoltaica i Territori

Lleida, 10 de juny de 2025

Diputació de Lleida, AMB; Institut Català d'Energia

Refamiliaritzar-nos amb les infraestructures d'energia a través del paisatge

Us convidem a tornar

Vilafranca del Penedès, 28 de juny de 2025
Vinseum

Forum de l'oli d'oliva verge extra de Catalunya. 'Els paisatges de la cultura de l'oli. entre la memòria i el futur'

Les Borges Blanques, 1 d'octubre de 2025
Ajuntament de les Borges Blanques

International Symposium 25 years of the Council of Europe Landscape Convention: Lessons and Challenges in Governance, Planning, Risk Management and Landscape Studies

València, 17-18 octubre 2025
Consell d'Europa

El Observatorio del Paisaje de Cataluña y la aplicación del Convenio Europeo del Paisaje

Pàdua, 6-7 de novembre de 2025
Universitat de Pàdua

Jornada CCUC 2025: projectes i serveis bibliotecaris cooperatius

Barcelona, 10 de novembre de 2025. Barcelona
Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya.

XIII Trobada de la pedra seca i l'arquitectura tradicional

Andorra la Vella, 14-16 de novembre de 2025
Govern d'Andorra, Petra, Interreg Poctefa, APSAT, Universitat de Lleida, IDAPA

Jornada de treball transfronterera

La Guingueta d'Ix, 17 de desembre de 2025
Parc Natural Regional del Pirineu Català

7.6.

Desenvolupament del taller educatiu “Som agents del paisatge”, per a alumnes de primària i secundària

Durant l'any 2025 l'Observatori ha continuat oferint el **taller educatiu sobre paisatge a estudiants d'educació secundària**. El taller “Som agents del paisatge” és una proposta didàctica adreçada als alumnes d'educació secundària obligatòria i batxillerat, que **permet que l'alumnat aprengui i descobreixi què és el paisatge i els seus valors**, tot prenent consciència d'algunes de les dinàmiques que actualment afecten els paisatges de Catalunya. L'objectiu final d'aquesta activitat és que els alumnes esdevinguin “agents del paisatge”. Ho aconsegueixen superant un seguit de proves que els portarà a conèixer, identificar i resoldre reptes relacionats amb el paisatge d'una manera creativa i lúdica, com, per exemple, fent créixer un poble sense que suposi un impacte en el paisatge, la ubicació més adequada per a les infraestructures d'energia renovable, o fer front als incendis forestals amb el foment de paisatges agrícoles vius.

L'activitat, de dues hores de durada, es realitza a la seu tècnica de l'Observatori del Paisatge i durant l'any 2025 l'han realitzat **12 grups classe, 325 alumnes en total**.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc del taller educatiu han estat:

- Difusió del taller educatiu “Som agents del paisatge” als centres educatius de secundària de la Garrotxa a través de l'Àrea d'Educació de l'Ajuntament d'Olot.
 - Contacte amb els grups classe interessats a realitzar el taller.
 - Preparació de les sessions del taller educatiu i adaptació a les característiques de cada grup classe (nivell educatiu d'ESO, Batxillerat o cicles formatius, grups amb necessitats educatives especials, peticions per tractar alguna temàtica paisatgística concreta, etc).
 - Realització del taller de dues hores de durada.
-

7.7.

Col·laboració en graus, màsters, postgraus i altres cursos de formació

Una de les línies de treball de l'Observatori és la **formació en paisatge en les diverses etapes educatives, des de primària i secundària fins a tercer cicle**. L'Observatori del Paisatge sempre ha estat interessat a col·laborar amb les escoles, els instituts i les universitats pel que fa a formació, investigació i innovació.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc de la col·laboració en graus, màsters i altres cursos de formació ha consistit en la participació en:

- Master in Urban Design and Healthy Cities (Universitat Internacional de Catalunya). Es tracta de tres sessions de tot un matí de durada on es presenten les metodologies d'anàlisi del paisatge que utilitza l'Observatori i es treballa conjuntament amb els alumnes un cas real de planificació del paisatge
- Postgrau en Planificació i gestió del territori, equipaments i espai públic. Especialització de tècnics i arquitectes pel treball en l'Administració Pública i preparació per a les proves d'oposicions (Escola Sert)
- Grau en humanitats (Universitat Pompeu Fabra). S'imparteix l'assignatura Paisatges culturals dos dies a la setmana durant un trimestre
- Grau en paisatgisme (Universitat Politècnica de Catalunya.(veure apartat 7.9).
- Grau en Global Studies (Universitat de Girona)
- Grau en Geografia, Territori i Medi Ambient (Universitat de Girona)
- Diplomatura en Gestión del Patrimonio Integral y Paisajes Culturales (Foro Latinoamericano de Ciencias Ambientales- Red de Cátedras UNESCO)

7.8.

Estades formatives a l'Observatori

L'Observatori del Paisatge facilita als estudiants de les diverses universitats catalanes, espanyoles i europees la possibilitat de fer **pràctiques o treballs de finalització de grau** a les seves instal·lacions, pràctiques que en qualsevol cas es **formalitzen mitjançant convenis específics amb les universitats**. Durant l'any 2025 l'Observatori del Paisatge va tenir tres persones en pràctiques universitàries: Andreu Galofré de la Universitat Autònoma de Barcelona (1 mes), Rut Panuse de l'Escola Universitària d'Arquitectura de Barcelona, UPC (1 mes) i Giulia Marino de la Università degli Studi di Napoli Federico II (3 mesos).

Durant el mes de juny l'Observatori ha comptat amb dues alumnes en el marc de **l'Estada a l'Empresa de Batxillerat**. Consisteix en un període de permanència de 70 hores de durada en una empresa o administració que permet a l'alumnat de batxillerat conèixer aquell entorn professional abans de triar estudis superiors.

Les tasques relacionades amb les estades formatives a l'Observatori durant el 2025 han consistit en:

- Formalitzar els convenis de pràctiques amb les universitats dels estudiants.
 - Fer un seguiment de les tasques desenvolupades per les persones en pràctiques.
 - Qualificar les pràctiques.
-

7.9.

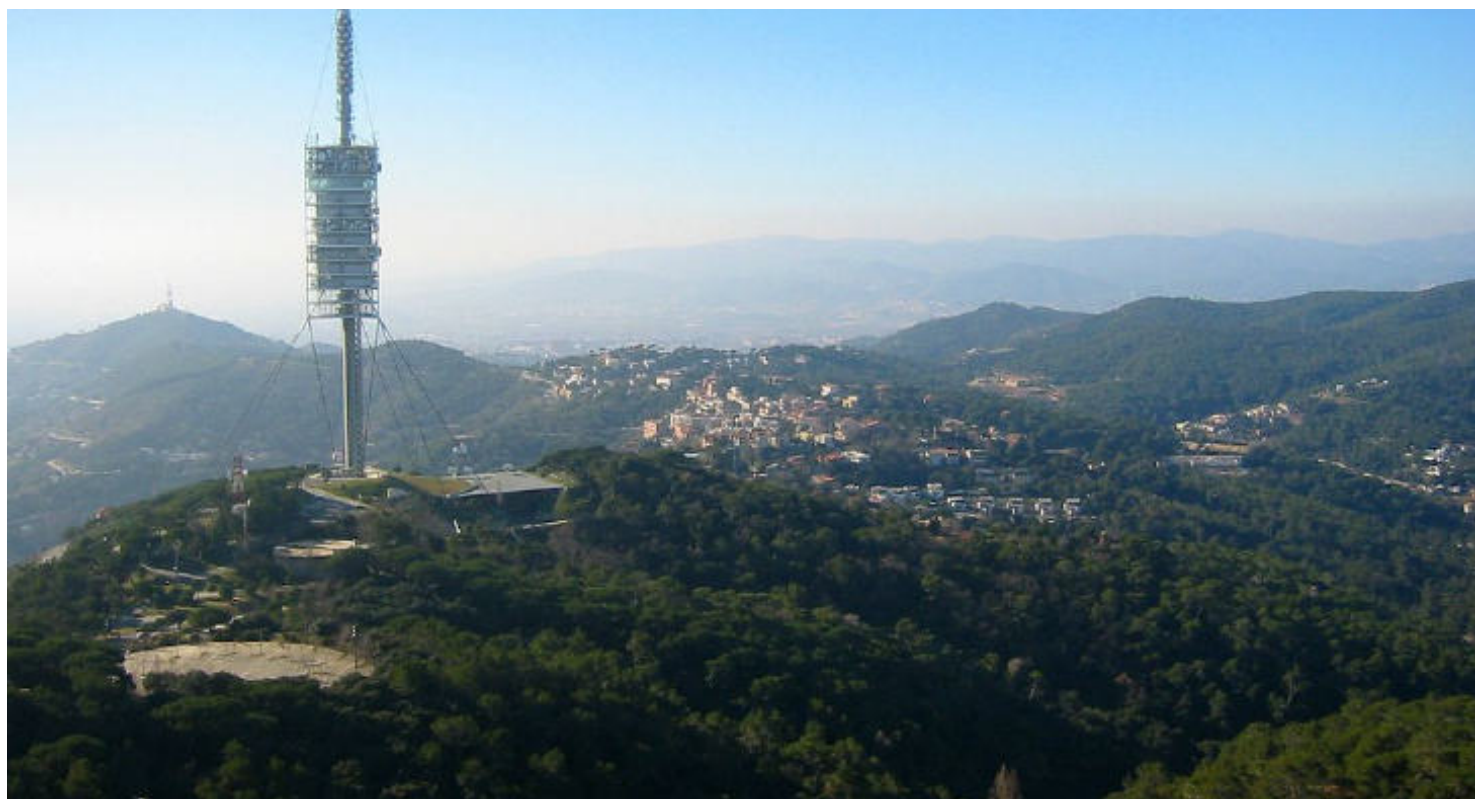
Col·laboració amb el Grau en paisatgisme de la Universitat Politècnica de Catalunya

L'Observatori del Paisatge col·labora des de 2023 en el segon semestre del tercer any del Grau en Paisatgisme de la UPC, a l'assignatura **"Taller de Projectes de Paisatge IV"**, com una oportunitat per **treballar conjuntament temes centrals del paisatgisme contemporani, com ara la interacció i l'encaix entre els sistemes naturals i urbans**. Aquesta relació, sovint marcada per tensions i conflictes, genera espais que combinen elements de degradació, obsolescència o informalitat amb un alt potencial transformador. Aquests espais de tensió i oportunitat representen una eina clau per a la reinterpretació i la intervenció des de la perspectiva paisatgística.

Els alumnes treballen durant tot el curs i presenten finalment un **projecte centrat en espais periurbans al voltant del Parc Natural de Collserola** que actuen com a punts de transició entre la ciutat i els entorns naturals, amb una atenció especial als processos de degradació i les possibilitats de regeneració.

Les tasques desenvolupades per l'Observatori en el Grau de Paisatge són:

- Explicació el primer dia del curs del marc conceptual relacionat amb la idea d'espai en tensió i d'oportunitat.
 - Participació a mitjans de curs en una classe de seguiment i valoració dels treballs de l'alumnat.
 - Participació a la classe de presentació final del projecte per part de cada estudiant i valoració de cada projecte.
-

08

sensibilització i comunicació

8.1.

Col·laboració amb la Volta Ciclista a Catalunya: “Els paisatges del dia”

La Volta Ciclista a Catalunya és una cursa històrica, de més d'un segle de vida que, a part del seu interès esportiu, esdevé un gran altaveu per donar a conèixer la diversitat de paisatges de Catalunya i els seus valors, gràcies als 40 difusors internacionals que donen senyal a 190 països de tot el món, i els més de 200 mitjans d'informació acreditats a la cursa que en fan seguiment sobre el terreny. Conscients d'aquest potencial, l'Observatori del Paisatge de Catalunya col·labora amb l'entitat Volta Ciclista a Catalunya Associació Esportiva per donar a conèixer els paisatges per on passa el recorregut de cada etapa de la cursa. Així, **ha preparat la secció “Els paisatges del dia”, que ofereix informació paisatgística a la pàgina web de l'organització de la prova i a les xarxes socials.**

La secció consta d'un text divulgatiu sobre els trets i valors principals dels paisatges per on creua cada etapa tant de la prova masculina com la femenina, una galeria d'imatges de l'Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge, un mapa esquemàtic amb el recorregut i els noms dels paisatges per on creua i a més, incorpora els principals miradors. Aquesta col·laboració connecta esport, paisatge i comunicació audiovisual, i **transforma la informació paisatgística existent en un relat coherent i útil per al públic en general, tant català com internacional, ja que la informació també està disponible en castellà i anglès.**

Les tasques desenvolupades per l'Observatori en “Els paisatges del dia” són:

- Contactar amb els organitzadors de la volta per tenir els tracks de les etapes.
- Redactar el text divulgatiu de cada etapa en funció de la informació dels catàlegs de paisatge.
- Traduir els textos al castellà i a l'anglès.
- Seleccionar les imatges de l'Arxiu d'imatges que poden acompanyar el text de cada etapa.
- Elaborar el mapa de l'etapa amb els límits de les unitats de paisatge.
- Fer la llista de miradors per cada etapa.
- Difondre la informació d'“Els paisatges del dia” via xarxes socials i butlletins de l'Observatori.

8.2.

Col·laboració en la itinerància de l'exposició "Dues Pedres. Paisatges Persistents" al Museu Terra de l'Espluga de Francolí

L'Observatori del Paisatge ha estat el comissari de l'exposició "Dues Pedres. Paisatges Persistents", inaugurada el 19 de desembre de 2023 al Palau Robert de Barcelona, impulsada pel Departament de Presidència i Palau Robert. L'exposició es va poder visitar fins al 2 de juny de 2024. Posteriorment, entre el 19 de juliol de 2024 i el 31 de desembre del 2024, en la seva primera itinerància, es va poder visitar al Palau Oliver de Boteller de Tortosa. Des del 24 de gener del 2025, dia de la inauguració, i **durant tot l'any, la mostra s'ha pogut veure al Museu Terra de l'Espluga de Francolí.**

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc de la itinerància de l'exposició 'Dues Pedres. Paisatges Persistents' són les següents:

- Visita i revisió de la itinerància de l'exposició al Museu Terra de l'Espluga de Francolí.
 - Participació en la inauguració de l'exposició (24 de gener). Visita guiada a les autoritats i mitjans de comunicació i acte inaugural obert al públic.
 - Revisió dels materials de difusió i atenció als mitjans de comunicació per a la realització d'entrevistes específiques relacionades amb l'exposició. Entre d'altres, destaquen l'entrevista a la Conca 5.1, la participació en un debat del programa Vida Verda de Radio 4, i redacció d'un article per la Revista Pedra Seca.
 - Suport en l'elaboració del vídeo divulgatiu de l'exposició promogut pel Museu Terra (s'han fet propostes de llocs de gravació i s'ha revisat l'escaleta de gravació).
-

8.3.

Gestió de la Wikipedra

Wikipedra és un web col·laboratiu que permet introduir, visualitzar i consultar informació de les construccions de pedra seca a Catalunya. En aquest projecte, iniciat l'any 2011 per l'Observatori del Paisatge, hi participen les entitats que vetllen pel patrimoni de la pedra seca. Des de l'any 2017, fruit de la participació al projecte Col·labora x Paisatge coordinat per l'associació Adrinoc, el web es complementa amb una aplicació mòbil per catalogar les construccions sobre el terreny. El col·lectiu Drac Verd de Sitges, juntament amb altres col·laboradors, validen la informació que altres entitats i particulars entren a Wikipedra.

Durant el 2025 es va realitzar una actualització de tot el programari web i de l'aplicació que ha tingut, com a novetat, la **creació d'un registre d'usuaris** a través del nou apartat "Identificar-se", que permet tenir un registre de totes les construccions que cada col·laborador ha introduït a l'inventari i també facilita el procés d'introducció d'una nova construcció. Amb l'actualització també s'han realitzat diversos canvis en el programari intern per garantir un bon funcionament del projecte, i canvis en la imatge del web per unificar-la amb la de l'aplicació mòbil.

A finals de l'any 2025 s'han compatibilitzat **1718 noves construccions**: 1209 barraques, 207 construccions per emmagatzemar aigua, 30 forns, 72 murs o conjunts de murs significatius i 200 altres construccions. A finals de l'any 2025 l'inventari en total inclou 39688 construccions: 31623 barraques, 3740 construccions per emmagatzemar aigua, 939 forns, 748 murs i conjunts de murs i 2638 altres construccions). Pel que fa a col·laboradors, se n'han comptabilitzat 31 de nous que sumen, en total, **651 col·laboradors**.

Finalment, en relació amb les consultes, en total s'han gestionat **81 consultes o aportacions i 405 usuaris diferents** (entitats o persones a títol individual) **han realitzat descàrregues de la informació web**.

Les tasques dutes a terme durant l'any 2025 en el marc d'aquest projecte són:

- Activació de l'actualització de la pàgina web, de l'administrador de construccions i de l'aplicació mòbil.
 - Difusió de la nova actualització.
 - Coordinació dels cinc validadors de Wikipedra i celebració de la trobada anual dels validadors (Vinseum, Vilafranca del Penedès, 29 d'octubre de 2025). Aquesta reunió té per objectiu fer un resum anual de l'evolució de l'eina i de debatre sobre els criteris utilitzats per validar la informació que introdueixen els usuaris.
 - Reunions de coordinació amb el Parc Natural Regional dels Pirineus Ariejans per dinamitzar la Wikipedra al seu territori (juny del 2025).
 - Realització d'un acte d'explicació del projecte Wikipedra a Roses el 12 de febrer de 2025 organitzada per l'associació Rodes.
 - Tasques de manteniment de la web, de la base de dades i del servidor.
 - Registre de noves construccions.
 - Registre de nous col·laboradors.
 - Atenció als correus de consulta i gestió de les aportacions a construccions que ja formen part de l'inventari.
 - Registre del servei de descàrregues d'informació cartogràfica de l'inventari a través del web.
 - Selecció d'imatges de l'inventari per incloure-les a l'Arxiu d'Imatges de l'Observatori.
-

Mapa: [Què és?](#) [Col·laboradors](#) [Nova construcció](#) [Descarrega](#) [Identificar-se](#) [on](#)

Cartografia Ostend Sistema de referència ETRS89 X: 404130.6 Y: 4660020.2

Fibla del form

Dades generals i localització

Autor: Joan M. Vives i Tàrrades Data registre: 26/02/2010 Codi: 11 Altitud: 403	Municipi: Puig-rog (Berguedà) País: Regne de Catalunya Coordenades ETRS89 X: 403801.34 Y: 4641872.86
--	---

Construcció

Tipus de fons: Còpia o rèplica M ² de cantonera de construcció: 1 Tipus de fons d'entrada: Arc d'angle Remolcador: SI	Forma de planta: Planta rectangular Estat: Perfecte estat Presència d'elements superiors: SI
---	--

Comentaris

Es pot observar la grania. Situat al costat de la C-16 i penjat per una trussada.

Actualitzar fibla o notificar error

Observatori del Patrimoni de Catalunya
© 2025 Observatori del Patrimoni de Catalunya - v1.1
amb la col·laboració de
ENGINYERIA
Projecció DAPP de la Wikipedra

8.4.

Anàlisi de l'evolució del paisatge a través de la fotografia

Durant el 2025 es va mantenir la **col·laboració entre l'Observatori del Paisatge i l'Escola d'Art d'Olot**, centrada en el **projecte de seguiment fotogràfic del paisatge en diversos punts de la comarca de la Garrotxa**. L'objectiu va ser conèixer com evoluciona el paisatge en funció de diferents dinàmiques: construcció d'infraestructures, urbanització, pèrdua de sòl agrícola, transformació de la vegetació com a conseqüència del canvi climàtic... El projecte va ser desenvolupat per alumnes del Cicle Formatiu de Grau Superior de Fotografia i Audiovisuals, que van treballar a partir de les imatges realitzades pels seus companys l'any anterior i d'una selecció de fotografies antigues cedides pel Servei d'Imatges de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, amb l'objectiu de localitzar els mateixos punts i reproduir-ne l'enquadrament. La tria de les fotografies es va fer en funció de les dinàmiques que interessava avaluar.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc d'aquest projecte han estat:

- Seleccionar les imatges de l'any anterior que calia refotografiar i decidir quines noves localitzacions feia falta anar a fotografiar.
 - Realitzar dues sessions amb els alumnes de l'Escola d'Art, una a l'inici per explicar el projecte, mostrar les localitzacions i què volíem i una segona sessió, al final del treball, per analitzar les fotografies i avaluar com havia anat el projecte.
 - Catalogar les fotografies a l'Arxiu d'Imatges de l'Observatori.
-

8.5.

Col·laboració en l'organització de la conversa “Quedar-se en un tros situat a lo mig del món”

El 26 de juny de 2025, junt amb la llibreria Isop d'Olot, l'Observatori del Paisatge **va organitzar una conversa sobre els paisatges agraris** amb les autores Júlia Viejobueno i Roser Vernet, acompanyades per Pere Sala i Martí, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya i Joan Nogué, Catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de Girona. Per una banda **Júlia Viejobueno desgrana a *Quedar-se al tros*** (Vibop Edicions) un moment determinant de la seva vida: després d'haver cursat estudis literaris a la Universitat de Barcelona, decideix tornar al Priorat i quedar-se al seu poble, la Figuera, per continuar cuidant el tros de la seva família. D'altra banda **Roser Vernet a *Lo mig del món*** (Club Editor) explora el seu microcosmos, i analitza quin vincle tenim amb el lloc on vivim, mostrant un pensament que arrela amb la força de qui sap totes les cares d'un territori, i el llegeix.

Les tasques dutes a terme en aquesta activitat van ser:

- Coordinació amb les quatre persones de la conversa i la llibreria.
 - Difusió de l'acte a través del web, els butlletins i les xarxes socials de l'Observatori.
 - Participació a l'acte.
-

8.6.

Col·laboració amb Faberllull i el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa en l'exposició “Vestigis, volcans i ferralla”

La col·laboració de l'Observatori del Paisatge amb Faberllull i el Parc Natural no és nova. Al llarg dels últims anys hi ha col·laborat en diverses iniciatives relacionades amb el pensament i la pràctica del paisatge. En aquesta ocasió **la col·laboració s'ha concretat en una exposició que porta per títol “Vestigis, volcans i ferralla”, fruit d'una residència a Faberllull Olot el març de 2024 de l'artista Roger Romagosa.**

Roger Romagosa va desenvolupar el seu treball artístic al voltant de la jerarquització del paisatge i una de les fonts d'inspiració de la seva obra ha estat la tasca de l'Observatori. L'exposició va inaugurar-se a Can Trincheria d'Olot el 6 de febrer i es va poder veure fins al 27 de febrer de 2025 i va ser possible gràcies a la **col·laboració de les tres entitats amb qui l'artista va estar en contacte durant la seva residència: Faberllull, en Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa i l'Observatori del Paisatge.**

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc de l'exposició “Vestigis, volcans i ferralla” han estat:

- Coordinació tant amb l'artista com amb Faberllull i el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa per decidir el format i disseny de l'exposició, organitzar les tasques i administrar les despeses.
- Redacció d'un text sobre els paisatges de les franges per l'exposició.
- Revisió dels plafons i el material expositiu.
- Presència a l'acte d'inauguració del 6 de febrer.
- Difusió de l'exposició a través del web, els butlletins i les xarxes socials.

8.7.

Col·laboració amb la revista Sonograma en relació amb els paisatges sonors

La revista Sonograma, publicació de referència a Catalunya en pensament musical i difusió cultural, i l'Observatori del Paisatge van iniciar el 2025 una col·laboració per a promoure diversos projectes de paisatges sonors. El paisatge s'ha relacionat habitualment amb el sentit de la vista, però l'oïda, l'olfacte, el gust o el tacte poden arribar a ser tant o més determinants a l'hora de percebre i viure un determinat paisatge.

La col·laboració consisteix en la publicació durant un període de temps no determinat d'una **secció a la revista titulada Inflexions sonores**, que promou el treball d'artistes en l'àmbit dels paisatges sonors que han col·laborat o han estat en contacte amb l'Observatori del Paisatge.

Les tasques desenvolupades per l'Observatori en relació amb la revista Sonograma són:

- Selecció d'artistes i projectes relacionats amb els paisatges sonors.
- Provisió a la revista dels projectes més interessants.
- Eventualment, contacte amb alguns dels artistes.

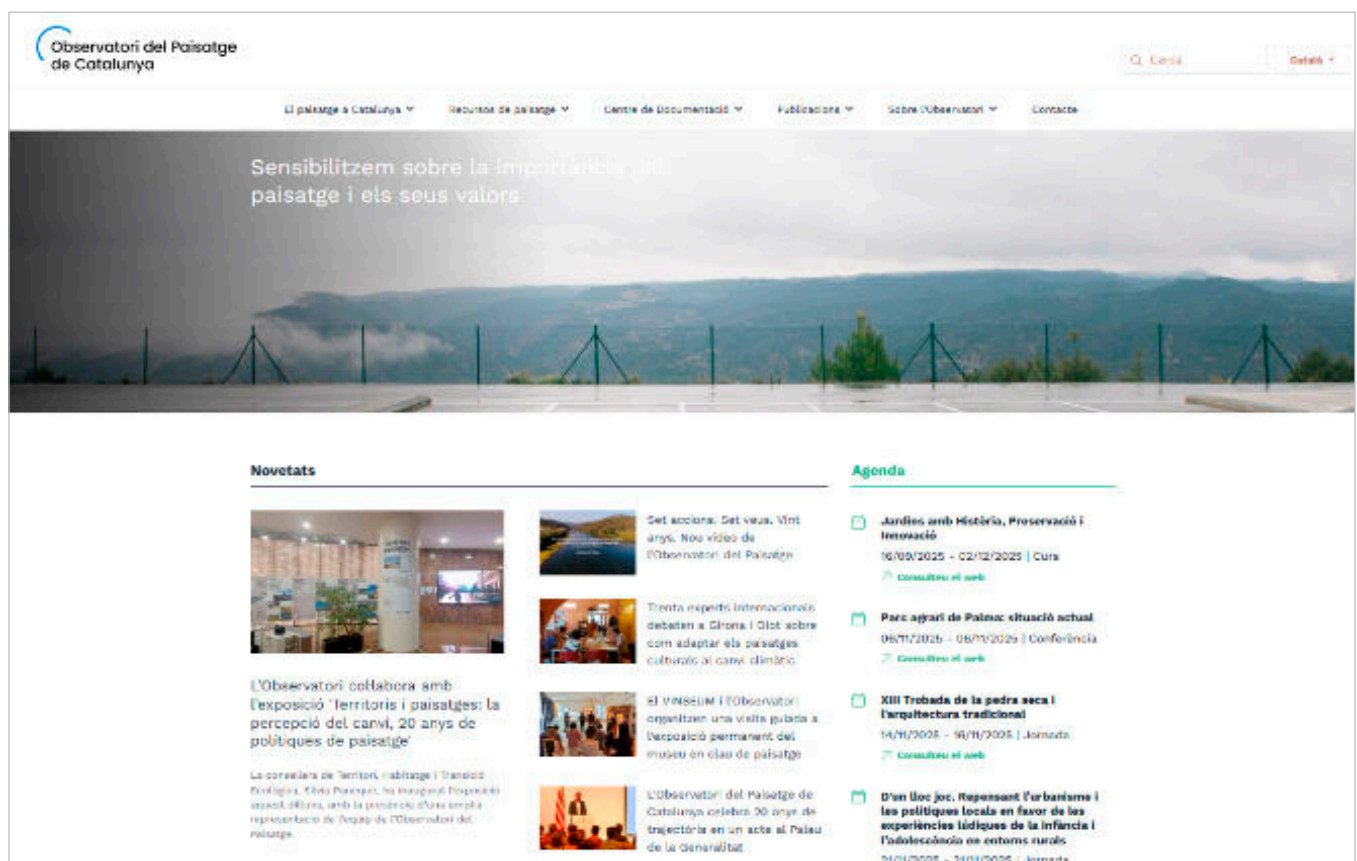
8.8.

Gestió i actualització del web de l'Observatori

El web és el principal espai de difusió de l'activitat que desenvolupa l'Observatori del Paisatge i de les polítiques de paisatge, i la principal eina de què disposa l'Observatori per informar i sensibilitzar la població. La pàgina es tradueix al castellà i a l'anglès, fet que permet rebre milers de visites d'arreu del món.

Les tasques dutes a terme en relació al web el 2025 han estat:

- Implementació de la informació de protecció de dades per adequar-se a la nova normativa.
- Gestió diària del web:
 - Actualització diària de l'agenda de paisatge
 - Redacció de notícies de les activitats generades per l'Observatori, entitats afins o sobre temàtica paisatgística rellevant.
 - Incloure contingut d'interès (documents, enllaços...)

8.9.

Presència a les xarxes socials

L'Observatori del Paisatge és present a les **xarxes X (anteriorment Twitter), Instagram, Facebook i Vimeo**.

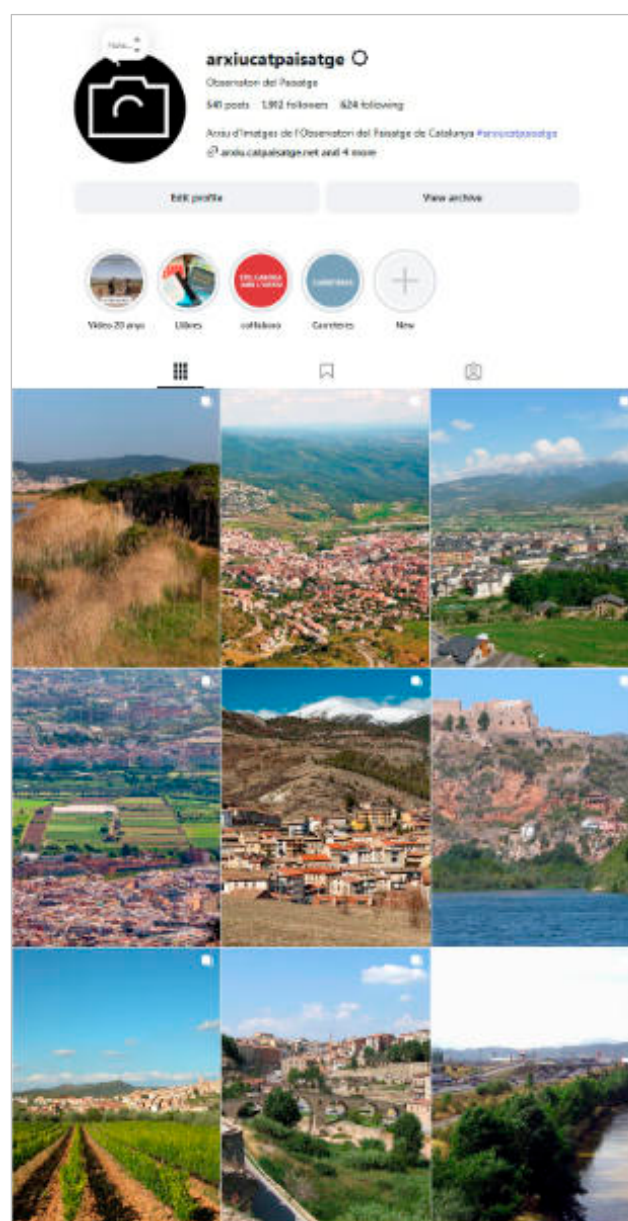
Els diferents comptes d'usuari són:

- X: @catpaisatge > 6.285 seguidors
- Facebook: @catpaisatge > 2.896 simpatitzants
- Instagram: @arxiucatpaisatge > 1.868 seguidors i 539 publicacions
- Vimeo: catpaisatge > 73 seguidors i 249 vídeos (768 visualitzacions del vídeo dels 20 anys)

L'objectiu principal de l'entitat en l'àmbit de les xarxes socials és informar: difondre les activitats al màxim nombre possible de seguidors, sensibilitzar sobre qüestions de paisatge, fomentar la creació de comunitat i afavorir la interacció amb la ciutadania. Les xarxes s'utilitzen per anunciar els pròxims esdeveniments organitzats per l'Observatori o en els quals participa, compartir informació d'interès i recomanar articles, webs i altres recursos.

Les tasques realitzades durant el 2025 en relació amb les xarxes socials han estat les següents:

- Difondre els actes organitzats per l'Observatori del Paisatge, així com aquells en què participa juntament amb altres institucions o entitats.
 - Cercar i compartir informació rellevant sobre el paisatge —tant d'àmbit local com nacional i internacional—, incloent articles, documents, webs, notícies i altres recursos d'interès
 - Atendre les consultes que arribin a través dels missatges de qualsevol de les xarxes socials.
-

09

documentació

9.1.

Gestió del Centre de Documentació del Paisatge

El **Centre de Documentació del Paisatge** és un servei **públic, gratuït i obert a tothom** que recull, organitza i difon informació de tota mena relacionada amb el paisatge. Té el doble objectiu de **donar suport als tècnics de l'Observatori del Paisatge** en el desenvolupament de les seves activitats, i el d'**acompanyar la recerca** sobre paisatge impulsada per institucions, professionals o persones a títol individual. Igualment, vetlla per oferir **informació actualitzada, rigorosa i accessible** a totes les persones interessades en aquesta temàtica. Actualment **el fons supera els 4.600 documents entre articles, llibres, revistes o tesis**. Aproximadament un 80% d'aquest fons és en paper i la resta, un 20%, en suport digital.

Per aconseguir-ho, el Centre **posa a disposició diversos serveis: atenció de consultes** presencials, telefòniques o per correu electrònic; **préstec interbibliotecari** —com a part del Catàleg Col·lectiu de Biblioteques Universitàries de Catalunya—; **recull de premsa digital**; **servei de reprografia**, i **intercanvi de documentació** amb altres centres i institucions.

Cal destacar: la visita de Tony Williams (expresident d'IFLA-Europe i expresident de l'Irish Landscape Institute) acompanyat de paisatgistes de diverses universitats irlandeses, el 18 de febrer; la visita dels alumnes de geografia de la URV, el 10 d'abril; la visita dels alumnes del curs d'Arboricultura organitzat per la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot, el 7 de maig; els estudiants del Master of Landscape Architecture + Urbanism del College of Architecture del IIT de la Universitat de Chicago, el 17 d'octubre; i els alumnes de Geografia de la Universitat de Barcelona, el 14 de novembre.

Durant l'any 2025 es van atendre **un total de 53 consultes**, el 31% de les quals van ser presencials i la resta, 69%, via correu electrònic o telèfon. Pel que fa a la procedència, el 86% van ser persones de Catalunya o bé d'altres comunitats autònomes i el 14% restant provenien de França, Irlanda, Panamà, Argentina i Perú.

Les tasques dutes a terme aquest 2025 han estat:

- Atenció de consultes presencials, telefòniques o per correu electrònic.
- Suport bibliogràfic (cerca de documentació i elaboració de bibliografies) als tècnics de l'Observatori per elaborar articles, conferències i projectes.
- Catalogació del fons al Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques de les Universitats de Catalunya (CCUC) i al catàleg local de l'Observatori (amb el programa Koha).
- Difusió del Centre als visitants de l'Observatori.
- Presentació dels recursos d'informació de l'Observatori del Paisatge el 10 de novembre a la Jornada CCUC 2025: projectes i serveis bibliotecaris cooperatius.
- Compra i intercanvi de documents i cerca de novetats bibliogràfiques.
- Difusió del fons elaboració de ressenyes de novetats i recomanacions al butlletí *Paisatge-e*.
- Col·laboració en l'informe "Best practice in community management of heritage-rich landscapes" elaborat per Heritage Council d'Irlanda.

9.2.

Gestió de l'Arxiu d'Imatges de l'Observatori del Paisatge

L'Arxiu d'Imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya és un repositori digital dedicat a la recopilació, preservació i difusió de fotografies dels paisatges contemporanis del país. La seva finalitat és donar suport al coneixement, l'estudi, la sensibilització social, així com a la gestió i ordenació del paisatge en el marc de les polítiques públiques.

A desembre de 2025, l'Arxiu reunia **3.642 imatges procedents de gairebé 200 col·laboradors**, entre els quals hi ha tant fotògrafs professionals com persones aficionades. L'Arxiu doncs és una eina viva, participativa i en actualització permanent, oberta a col·laboracions diverses que enriqueixen la mirada col·lectiva sobre el paisatge català.

Les galeries temàtiques (exposicions digitals de fotografies de l'arxiu) elaborades l'any 2025 han estat: "Vint anys de l'Observatori del Paisatge", "Paisatges industrials", "Fites en el paisatge" i "Camins, vies i traces".

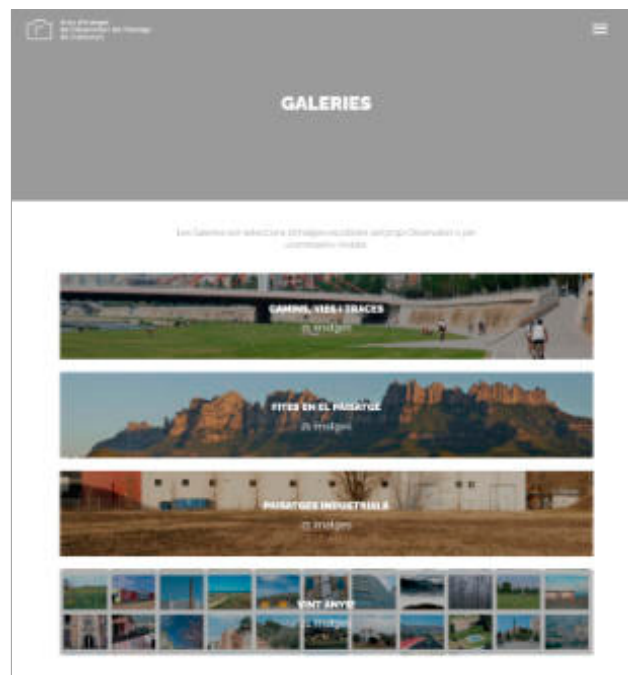
Les tasques dutes a terme aquest 2025 han estat:

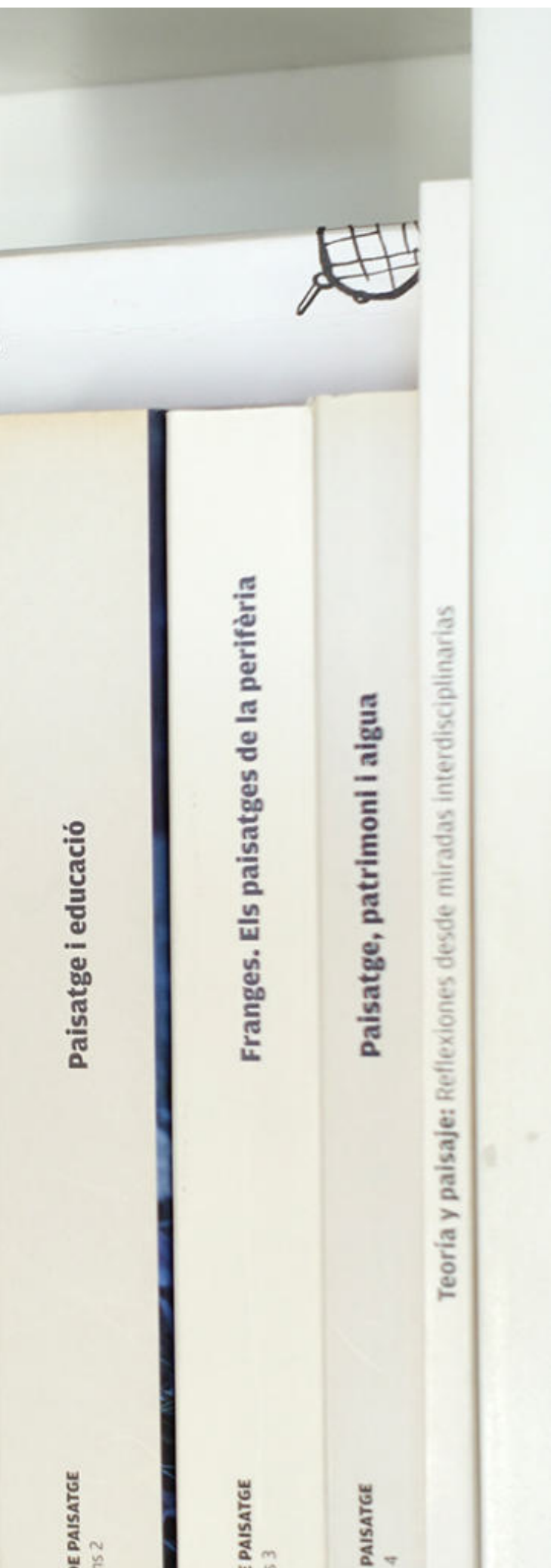
- Catalogació de les fotografies fruit dels treballs tècnics de la pròpia entitat i validar les que els ciutadans han penjat a l'arxiu. Per realitzar aquesta tasca aquest any es va comptar amb l'ajuda de dues alumnes en pràctiques d'empresa que cursaven el batxillerat artístic a l'Escola d'Art d'Olot.
- Elaboració de quatre galeries temàtiques, una per trimestre, i difusió a través del butlletí *Paisatge-e*.
- Difusió del fons a través del compte d'Instagram @arxiucatpaisatge, aquest any cal destacar la difusió de la col·laboració amb la Volta Ciclista de Catalunya (vegeu apartat 8.1).

- Elaboració d'un vídeo amb recull d'imatges dels paisatges industrials de Catalunya per a l'exposició "Soroll de telers, soroll de diners. Història del tèxtil a Olot", activitat emmarcada en el cicle Olot Tèxtil, organitzat per l'Àrea de Cultura i Educació de l'Ajuntament d'Olot, per posar en valor el passat tèxtil de la ciutat.

- Tutoria i suport a l'alumne en pràctiques, Rut Panuse, del grau de Paisatgisme de la Universitat Politècnica de Catalunya, que va fer un anàlisi de la metodologia utilitzada pels observatoris fotogràfics del paisatge francesos i altres missions fotogràfiques.

- Assistència a la formació organitzada per la xarxa DocAmbCat "Col·leccions fotogràfiques: l'Arxiu Fotogràfic del Centre Excursionista de Catalunya", el dia 11 de desembre.

10

publicacions

PAISATGES DE L'AIGUA

03

The Landscape Catalogues. Methodology

Landscape Observatory | DOCUMENT

The Landscape
of Catalonia

Methodology

CS DE PAISATGE
S 3

Reptes en la cartografia del paisatge

DE PAISATGE
IONS 1

paisatge i salut

DE PAISATGE
IONS 2

paisatge i educació

E PAISATGE
S 3

Franges. Els paisatges de la perifèria

La pedra s
com a motor d

CLARA NÚÑEZA

HE CAMINAT
TOTS ELS CARRERS
D'OLOT

10.1.

Edició del llibre *El paisatge i el color. Percepcions, significats i intervenció*

El proper número de la sèrie “Reflexions” serà **fruit de la jornada organitzada per l’Observatori, “El paisatge i el color. Percepció, significats i intervenció”**, celebrada el 5 d’abril de 2024 a Olot, amb el suport del Bòlit, Centre d’Art Contemporani i l’Ajuntament d’Olot, i amb la col·laboració de la Direcció General d’Ordenació del Territori, Urbanisme i Arquitectura del Departament de Territori de la Generalitat de Catalunya, la Demarcació de Girona del Col·legi d’Arquitectes de Catalunya, la Fundació Fita i l’Escola d’Art d’Olot.

El color és sempre present en el paisatge. Detectem sovint els canvis i les transformacions del paisatge a través d’unes variacions cromàtiques que ens desvetllen emocions. El color, a més, contribueix a donar caràcter al lloc i a identificar-lo col·lectivament. Així mateix, és ben sabut que les cultures han atribuït un munt de significacions als colors, canviant en el temps i en l’espai. Com afecta tot plegat la nostra interacció amb els paisatges de la vida quotidiana? Com podem servir-nos més i millor del color a l’hora d’intervenir en el paisatge? Què hi té a dir l’art? **La publicació estarà disponible durant el 2026 i vol aportar nous elements de reflexió i de debat sobre el paper del color en la percepció, gestió i intervenció en el paisatge.**

Les tasques dutes a terme per a la publicació del llibre durant el 2025 han estat:

- Rebuda i reclamació dels textos als col·laboradors de la publicació.
 - Edició i correcció ortotipogràfica (amb el suport extern del corrector Joan Lluís Quilis).
-

10.2.

Publicació del catàleg de l'exposició “Dues pedres. Paisatges persistents”

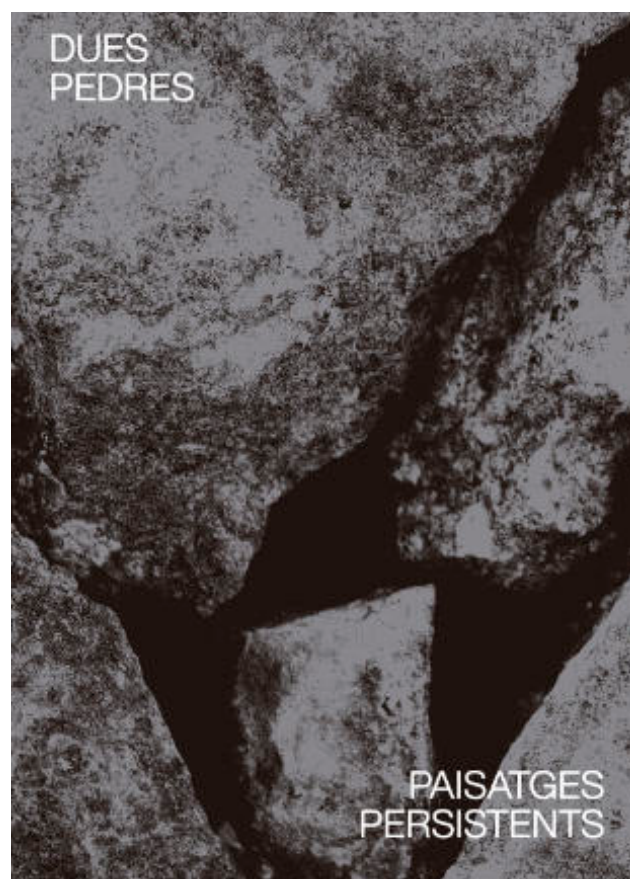
El 2025 l'Observatori del Paisatge **ha publicat el catàleg de l'exposició “Dues pedres. Paisatges persistents”**, exposada al Palau Robert de Barcelona des de desembre de 2023 fins a juny de 2024; al Palau Oliver de Boteller de Tortosa durant el segon semestre del mateix any, i tot l'any 2025 al Museu Terra de l'Espluga de Francolí (vegeu apartat 8.2). L'exposició, comisariada per l'Observatori del Paisatge, recollida ara en el catàleg publicat, mostrava la riquesa i diversitat dels paisatges estructurats per la pedra seca, posava en valor aquesta tècnica mil·lenària i universal, i reivindicava la seva vigència i persistència. Com totes les altres publicacions, aquesta també està **disponible a text sencer al web**.

Després de les presentacions inicials de l'actual directora general de Difusió de la Generalitat de Catalunya, Elisabet Valls Remolí, i l'exdirectora Eva Pomares, a més de la dels comissaris de l'exposició, Pere Sala, Jordi Grau, Joan Nogué i Joan Reguant i la del museògraf Jordi Queralt, el llibre es divideix en tres apartats, “Els Paisatges”, “Les pedres” i “Les veus”, seguint la mateixa estructura de l'exposició. **El catàleg inclou bona part dels recursos expositius utilitzats, potencia el valuós material gràfic recollit i també l'audiovisual, i incorpora vincles a les entrevistes i videos que formaven part de l'exposició.**

Les tasques realitzades per poder publicar el catàleg han estat:

- Reunions i coordinació entre els editors i el dissenyador gràfic, Opisso Studio.
- Seleccionar i adaptar els continguts de l'exposició (com la transcripció de les entrevistes), i sol·licitar els textos de les presentacions.
- Sol·licitar i gestionar els drets d'autor de les imatges.
- Corregir els nous textos i traduir-los al castellà i a l'anglès i revisió de les galeries.

10.3.

Distribució i difusió del llibre *El paisatge en el món local. Mirades, criteris i experiències*

A finals de 2024 es va imprimir el llibre ***El paisatge en el món local. Mirades, criteris i experiències***. La publicació és el quart volum de la sèrie “Eines” de la col·lecció “Plocs de Paisatge”, i recull la majoria de les contribucions que es van fer en els quatre cursos per a responsables polítics i tècnics de l’administració local organitzats entre els anys 2019 i 2022 amb les quatre diputacions catalanes. El llibre, a més, recopila les ponències del Seminari Internacional “Governar el paisatge per ordenar el territori”, coorganitzat l’any 2023 amb la Direcció General d’Ordenació del Territori, Urbanisme i Arquitectura del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica de la Generalitat de Catalunya, i serveixen molt oportunament com a marc introductori i per aprofundir en noves formes d’implicació i governança en la gestió i ordenació del territori.

L’any 2025 s’ha fet la **difusió de la publicació a través dels diversos canals de comunicació que disposa l’Observatori del Paisatge i paral·lelament s’han distribuït els exemplars a totes les persones que han col·laborat a la publicació**. En aquest cas, cal destacar el gran volum de col·laboradors ja que la publicació inclou cinquanta-un capítols, en el qual han participat, ni més ni menys, que al voltant de setanta autors. Així mateix també s’han enviat exemplars a les persones, entitats i administracions interessades en el tema. Com totes les altres publicacions, aquesta també està disponible a text sencer al web.

Les tasques dutes a terme per difondre i distribuir la publicació durant el 2025 han estat::

- Creació d’un apartat al web de l’Observatori amb la informació del llibre i el pdf del document perquè qualsevol persona pugui consultar-lo i descarregar-lo
 - Divulgació a través dels diversos canals de comunicació de l’Observatori (web, xarxes socials, mailing) de la novetat editoria.
 - Enviament d’exemplars en paper a les persones que han col·laborat en el llibre.
 - Selecció de les persones, entitats i administracions relacionades amb la temàtica, i cerca d’adreces.
 - Enviament dels exemplars via correu postal
-

10.4.

Elaboració d'articles per a llibres i revistes

Com a conseqüència de la participació de l'equip de l'Observatori en congressos, jornades, seminaris o congressos, o amb motiu de la publicació de llibres per part d'institucions i entitats diverses, **sovint es demana a l'Observatori la seva participació en les publicacions que se'n deriven.**

Els articles escrits pels membres de l'Observatori del Paisatge durant l'any 2025 són els següents:

- Sala i Martí, Pere. "Epíleg", dins *Habitar / Prioritat* un projecte de persones, cultura i paisatge. Falset: Associació Prioritat, 2025.
- Sala i Martí, Pere. "El paisatge al centre del model turístic", *Plecs d'Història Local*. Avenç, num. 198, p. 2-5, juliol-agost 2025.
- Sala i Martí, Pere. "Connectar, ressonar, inspirar", *Revista de Pedra Seca*, núm. 50, p. 15, 2025.
- Sala i Martí, Pere. "Presentación", dins María Gil; Miguel Anxo Rodríguez; Yolanda Pérez Comunidades y periferías. Madrid: Abada, 2025, p. 7.
- Sala i Martí, Pere. "Chaos et perte de qualité dans les périphéries urbaines en Catalogne", dins *Collectif Paysages de l'après-pétrole* (ed.). *Changeons de paysage! L'embellie écologique*. Antony: Editions Le Moniteur, 2025, p. 65-74.

10.6.

Elaboració i distribució trimestral del butlletí *Paisatge-e*

Paisatge-e és un **butlletí electrònic trimestral que té com a finalitat difondre informació de referència sobre el paisatge a Catalunya, a l'Estat espanyol i a escala internacional**. Es publica en tres idiomes —català, castellà i anglès— i actua com una eina d'opinió, informació i sensibilització. El seu contingut s'articula en diversos apartats:

- L'Observador: article inicial escrit per una personalitat catalana, espanyola o internacional vinculada directament o indirectament al paisatge.
- Mosaic: selecció de notícies relacionades amb el paisatge.
- Territoris pel Paisatge: iniciatives locals de planificació i gestió del paisatge a Catalunya.
- Paisatge digital: recomanació d'un web relacionat amb el paisatge.
- Paisatge digital: recomanació d'un web relacionat amb el paisatge.
- Galeria d'imatges: selecció de fotografies procedents de l'Arxiu d'Imatges de l'Observatori.
- Publicacions d'interès: novetats bibliogràfiques arribades recentment al centre de documentació.

Durant el 2025, el butlletí ha comptat amb un total de 1.875 subscriptors: 1.052 de la versió catalana, 624 de la versió castellana i 199 de la versió anglesa.

Al llarg del 2025 s'han dut a terme diverses actuacions vinculades a la preparació i difusió del butlletí *Paisatge-e*. Les principals han estat:

■ Conceptualització dels quatre butlletins anuals, definint l'Observador, els continguts i l'enfocament de cada edició.

■ Coordinació amb els quatre Observadors, les persones convidades que introdueixen cada número amb un article propi. El 2025 han estat:

- Niels Dabaut. Geògraf, director de Regionaal Landschap Westhoek vzw, professor convidat a la Universitat d'Anvers i fundador de Mazomos Landscape Consultants BV.
- Antonio Antequera Delgado. Coordinador del Pla Nacional de Paisatge Cultural. Cap del Servei de Paisatge Cultural i Patrimoni Industrial. Subdirecció General de Gestió i Coordinació de Béns Culturals (Ministeri de Cultura).
- Elisabet Cirici Amell. Directora general d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Arquitectura. Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica de la Generalitat de Catalunya.
- Sebastià Perelló Arrom. Escriptor.

■ Redacció dels diferents apartats dels butlletins en català i traducció al castellà

■ Gestió de la traducció externa a l'anglès dels continguts.

■ Recerca d'imatges per il·lustrar les notícies i seccions de cada número.

■ Publicació dels butlletins al web en les tres llengües: català, castellà i anglès.

■ Enviament dels butlletins a totes les persones subscrites.

■ Contacte amb les institucions i persones mencionades.

10.7.

Elaboració i distribució setmanal del butlletí *Dietari de Paisatge*

El *Dietari de Paisatge* és un **butlletí digital setmanal** que recull notícies sobre paisatge publicades als principals mitjans de comunicació escrits d'arreu del món, amb una atenció especial a les informacions relacionades amb Catalunya.

La preparació del butlletí implica una recerca diària de notícies d'interès paisatgístic i una selecció setmanal dels continguts més rellevants, en diverses llengües (català, castellà, anglès, francès i italià), prioritzant sempre les notícies vinculades a Catalunya.

El *Dietari* compta amb **951 subscriptors**: 627 de la versió catalana, 266 de la versió castellana i 58 de la versió anglesa. Durant el 2025 se n'han enviat 45 edicions.

Les tasques del 2025 relacionades amb el butlletí *Dietari* han estat:

- Recerca diària de notícies de temàtica paisatgística, en diverses llengües.
 - Selecció setmanal de les notícies de més interès paisatgístic intentant respectar, si es pot, un equilibri de llengües (català, castellà, anglès, francès, italià i portuguès) i temàtiques, tot prioritzant les notícies que fan referència a Catalunya.
 - Enviament setmanal del butlletí, preferentment els dilluns, a totes les persones subscrites.
 - Incorporació d'una selecció de les notícies a l'apartat *Hemeroteca* de la pàgina web de l'Observatori.
-

10.8.

Elaboració i distribució mensual del butlletí *Agenda de Paisatge*

El **butlletí mensual** *Agenda de Paisatge* està estretament vinculat al web. Recull els actes que apareixen a l'agenda del web de l'Observatori i inclou informació sobre congressos, jornades, cursos, conferències, presentacions, sortides, premis, projeccions i exposicions d'arreu del món, amb un èmfasi especial en aquells que tenen lloc a Catalunya. Durant l'any, el butlletí *Agenda* s'ha enviat mensualment per correu electrònic, amb les activitats programades per al mes en curs i els dos mesos següents.

El butlletí compta amb **1.488 subscriptors**: 868 de la versió catalana, 417 de la versió castellana i 203 de la versió anglesa.

Les tasques del 2025 relacionades amb el butlletí *Agenda* del Paisatge han estat:

- Actualització diària de l'agenda de paisatge de la web.
 - Resposta a les peticions d'incloure activitats a l'agenda, tant de particulars com d'organitzacions i entitats.
 - Revisió de cada entrada per tal que la informació estigui actualitzada en el moment de l'enviament mensual.
 - Enviament del butlletí en els cinc primers dies de cada mes.
-

11

recerca

11.1.

Recerca pròpia de l'Observatori

L'Observatori del Paisatge de Catalunya és considerat **un dels principals centres de recerca en paisatge a Europa** (segons la European Science Foundation). Amb l'objectiu de generar coneixement i esdevenir un focus de divulgació d'idees en relació amb el paisatge, l'Observatori **desenvolupa la seva pròpia recerca**, pensada per donar suport a bona part dels projectes que es desenvolupen. L'Observatori també **impulsa la investigació sobre paisatge** a partir l'adscripció de personal investigador català, espanyol i europeu amb estades i beques de formació. En aquests casos, des de l'Observatori del Paisatge es fa un seguiment de la recerca desenvolupada i s'assessora els becaris quan és necessari.

Les tasques dutes a terme per l'Observatori del Paisatge l'any 2025 en el marc de la recerca són les següents:

- Definició d'una metodologia de seguiment de la transformació del paisatge a través de la fotografia.
 - Recerca sobre la relació entre paisatge i canvi climàtic: impactes, possibles mesures de mitigació i adaptació.
 - Recerca sobre informes de l'estat del paisatge d'arreu d'Europa: Suïssa, Bretanya, Itàlia i Regne Unit.
 - Definició de criteris per a afrontar els reptes del paisatge des del món local.
-

12

Col·laboració
en altres
iniciatives i
projectes

Durant l'any 2025 l'**Observatori del Paisatge** ha **continuat assessorant i participant en altres iniciatives i projectes**. Són, entre d'altres, les següents:

Membre del jurat de les beques Enfooca. Premis Arnau Bartrina Luque (Olot)

Membre del Comitè Científic del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser

Membre de l'Agrupació Sectorial del Campus de Cohesió i Compromís Social de la Universitat de Girona

Membre de l'Associació per la Pedra Seca i l'Arquitectura Tradicional

Membre de la comissió de seguiment estratègic de l'Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRINOC)

Membre del Patronat del Consorci del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)

Membre de la Comissió Tècnica per al desplegament del Pla Cartogràfic de Catalunya i de la Directiva INSPIRE

Membre de la Comissió assessora de la Fundació Agroteritori

Membre Observador de l'Assemblea Urbana de Catalunya

Membre de la Comissió Motora de l'Agenda Rural de Catalunya

Col·laboració amb la Secretaria de Mobilitat i Infraestructures i TYPESA en la integració paisatgística del projecte constructiu de la nova carretera C-37 de Vic a Olot.

Membre de la Comissió del Plan Nacional de Paisaje Cultural

Membre del Comitè Científic de la col·lecció "L&SCAPE" de l'editorial Libria (Itàlia)

Membre del Consell científic internacional de la revista Tekoporá: Revista Latinoamericana de Humanidades Ambientales y Estudios Territoriales (Uruguay)

Membre Corporatiu d'IFLA-Europe

Membre de la xarxa Volubilis - Euro-Mediterranean Network for cities and landscapes

Membre d'honor de l'organització internacional CIVILSCAPE

Col·laborador de La Iniciativa Latinoamericana de Paisaje (LALI)

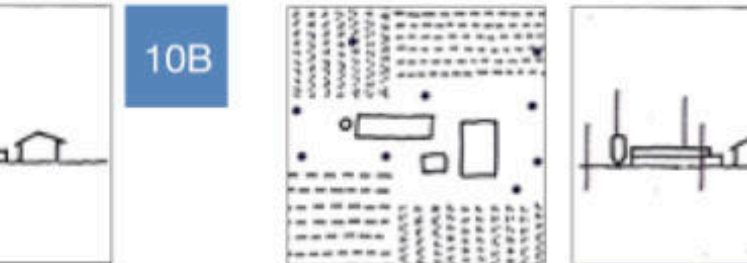

Indicadors

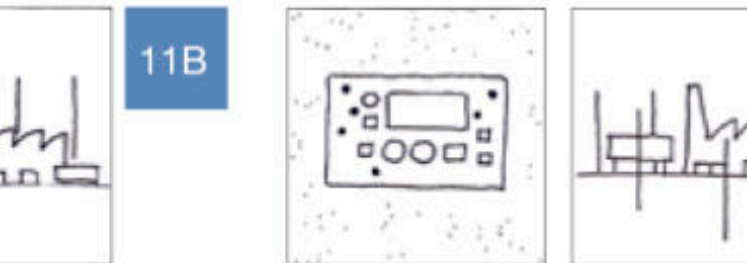
9B

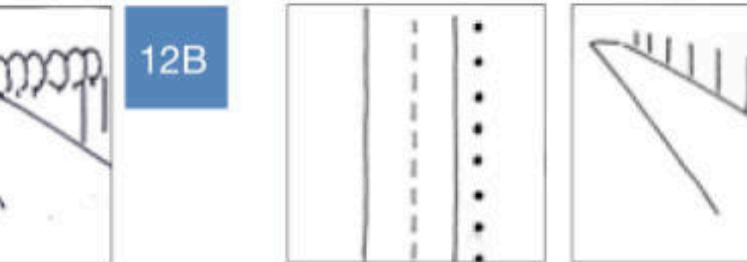
10B

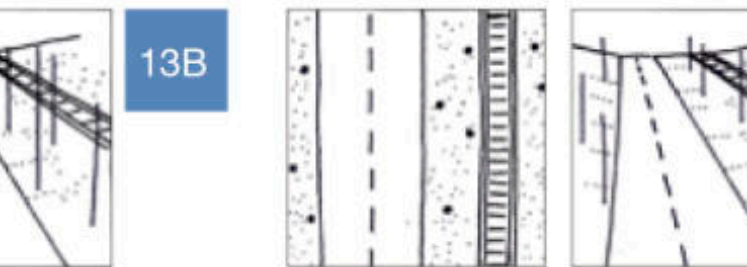
11B

12B

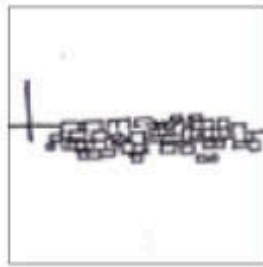
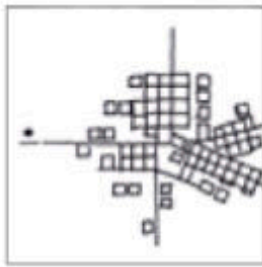
13B

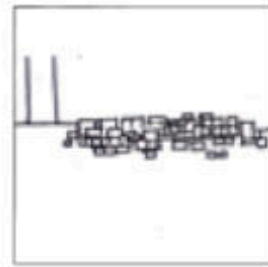
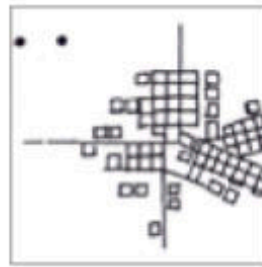
14B

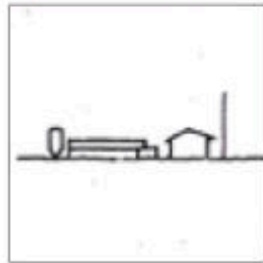
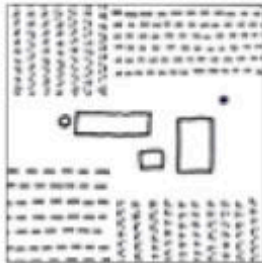
PAISATGES CONSTRUÏTS p. 98

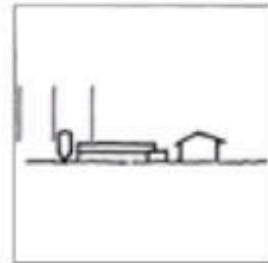
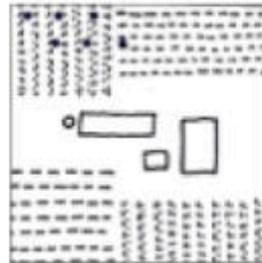
9A

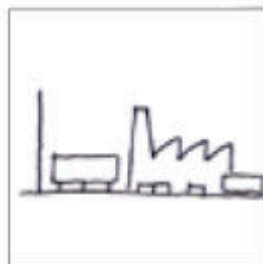
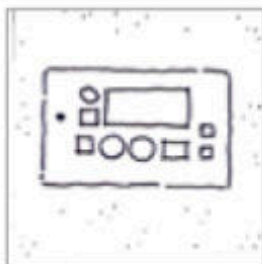
9B

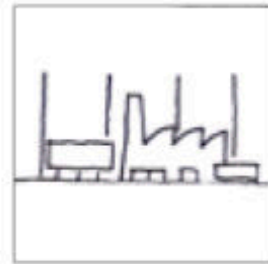
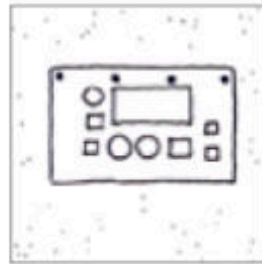
10A

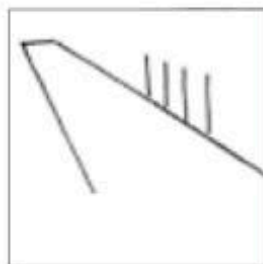
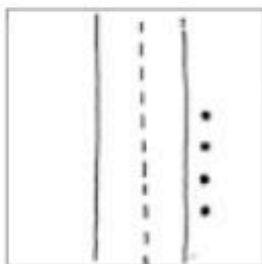
10B

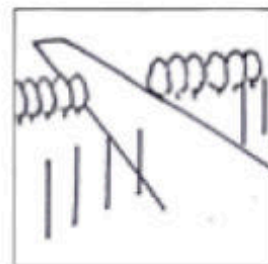
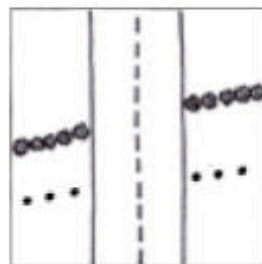
11A

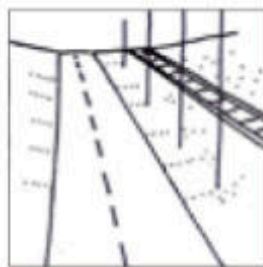
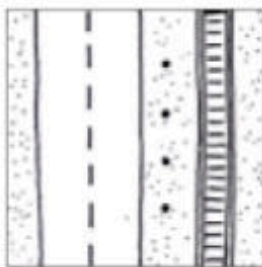
11B

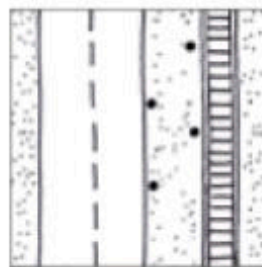
12A

12B

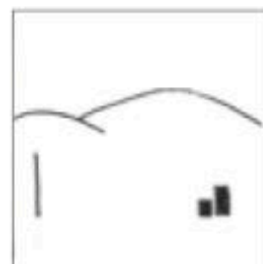

13A

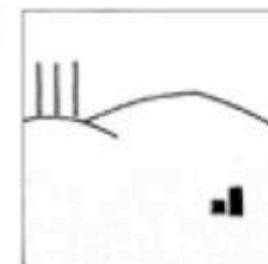

13B

FITES PAISATGÍSTIQUES p. 104

14A

14B

indicadors

seminaris i jornades organitzats:

4

articles en llibres i revistes:

5

exposicions:

3

visites escolars:

139 alumnes

butlletins enviats:

60

subscripcions als butlletins:

4.966

20

visites web catpaisatge.net:

usuaris: 32.000
mitjana mensual usuaris: 2.600
procedència: 53% d'Espanya
47% internacionals

xarxes socials:

facebook: 2.896 seguidors
x: 6.491 seguidors
vimeo: 249 vídeos (768 visualitzacions del
vídeo *Fer i ser paisatge*)
instagram: 1.868 seguidors, 539 publicacions

Imatges digitals a l'Arxiu:
d'imatges

3.642

consultes ateses:

163

025

025

L'organigrama de treball
l'Observatori del Paisatge
a finals de 2025 és el següent:

- Nota al peu: L'any 2025 es va convocar un procés de selecció d'un tècnic/a de gestió (grup B) en règim de personal laboral fix per l'Observatori del Paisatge. El concurs oposició va tenir lloc el mes de juliol i la incorporació va ser el mes de setembre

Recull de premsa

Dominical

Últimes notícies Local Municipis Més Notícies Esports Economia Opinió Cultura Oci Vida i Estil Participació

"Alot Olot": art i indústria, les dues ànimes que defineixen Olot

Es tracta d'una mostra fotogràfica i un llibre a càrrec dels arquitectes Eduard Callís i Guillem Moliner, així com el fotògraf Roger Serrat-Calvó

Fàbrica l'Artesana. / ROGER SERRAT-CALVÓ

Laura Fanals
Girona 06 GEN 2025 6:05

Tots els paisatges tenen un caràcter propi, i en el cas d'Olot, hi conviuen dues ànimes: per una banda, la seva indubtable vocació industrial -de caràcter pragmàtic-, i per l'altra, tot el pòsit que hi ha anat deixant l'Escola d'Art, molt més artístic. De fet, els pintors paisatgistes del segle XIX la van projectar com una societat rural feliç, quan en realitat ja era una ciutat industrial impulsada pels artesans que sortien de la pròpia escola. Els arquitectes Eduard Callís i Guillem Moliner, juntament amb el fotògraf Roger Serrat-Calvó, han recollit aquesta particular idiosincràcia en l'assaig visual *Alot Olot. Arquitectura, paisatge i deliri garrotxí*, que es pot veure en una exposició fins el 31 de gener a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, i que també s'ha editat en format llibre gràcies a l'Ajuntament d'Olot i l'Observatori del Paisatge.

L'església de Sant Josep Obrer de la Canya. / ROGER SERRAT-CALVÓ

La idea de l'exposició va sorgir de manera tangencial: de la necessitat de **preparar visites per a amics** que anaven a Olot i demanaven a Callís i Moliner -responsables de l'estudi **Un parell d'arquitectes**- que els portessin a veure alguna cosa. «Al final acabes anant a veure dues o tres peces que et criden l'atenció perquè són curioses o una mica singulars, i de cop veus que cobren més importància o que tenen més cos **quan les veus una a continuació de l'altra**», explica Callís. Al cap d'un temps, van preparar una xerrada per al programa obert d'RCR, on van presentar les cinc primeres parelles d'imatges. A partir d'aquí, el projecte va anar creixent i s'hi va sumar Roger Serrat-Calvó, que ha estat el responsable de les fotografies.

El resultat és un recull d'una **cinquantena d'imatges**, que es presenten en **parelles per oferir una mirada única i particular** a «aquest Olot fora dels cànons», indica Callís. «Tots els casos es presenten comparats perquè, precisament, **de la comparació n'afloren les idees** que es volen transmetre», assenyalava l'arquitecte. Segons subratlla, les imatges busquen un equilibri entre **casos «molt pragmàtics»** al voltant de la fàbrica, com per exemple els assecadors d'embotits, i d'altres més vinculats a les arts plàstiques, la decoració o les pintures murals. «No sé si és una contradicció, però sí una coexistència constant d'una **visió més pragmàtica i una visió més artística o ornamental**», reflexiona.

El bust de Sant Pere Màrtir. / ROGER SERRAT-CALVÓ

Segons explica Callís, els autors entenen el deliri com «una **actitud lliure, pròpia d'un lloc tancat**, fora dels cànons establerts». A Olot, això ha donat com a resultat una arquitectura «que no està subjecte al que toca en aquell moment segons els cànons estètics, sinó que en molts casos són obres de persones que, a partir de la intuïció i d'uns referents genèrics, i potser d'una cultura local que s'alimenta a si mateixa, han excel·lit però **sense adscriure's a cap cànon o moviment reconegut**».

Entre les parelles fotogràfiques hi ha, per exemple, els **dos busts més singulars** de la ciutat: el de **Sant Pere Màrtir**, obra de Jaume Lloret que presideix la façana cega de l'absis de l'església, i el **moai de la plaça de l'Illa de Pasqua**, esculpit a les pedreres de Castefollit i obra de Raül Ortiz i Manuel A. Tuki. També hi ha dues imatges que són un bon exemple d'extravagàncies o «d'expressió creativa d'algú que és autodidacte», com són la **casa d'en Joan Paleta i les Cabanes d'en Garrell d'Argelaguer**, que tenen com a nexa comú l'ús d'elements vegetals per a la seva construcció. A més, les dues intervencions compten amb una base d'obra -les grutes excavades a la penya a Argelaguer i la mateixa a Sant Joan-, i ambdues es complementen amb escultures de llaunes i ferralla o revestides amb trencadís. En ambdós casos, els seus autors són persones amb «imaginació, enginy i perseverança»: **Josep Pujiula, torner, i Joan Sala, paleta i picapedrer**.

En el cas de la **cabanya del mas Massegur** (Sant Privat d'en Bas) i els **habitatges protegits de la plaça Manuel Malagrida**, més enllà de tenir una forma semicircular, totes dues comparteixen una voluntat de l'autor que les fa diferents d'altres obres coetànies del mateix tipus: el canvi d'una variable en el moment de projectar-los. La forma de la cabanya, que habitualment és rectangular, en el cas del mas Massegur conflueix amb la de l'era, reconeixent-la així com a centre de la vida i el treball del mas. Per la seva banda, la plaça de Manuel Malagrida «transcendeix la mera agregació de cases en filera de protecció oficial per esdevenir una escenografia que completa l'exemple Malagrida», expliquen els arquitectes en el llibre.

°Selecció intuïtiva

La selecció d'obres s'ha fet a partir de la **intuïció dels autors**. «És una mirada nostra, subjectiva», assenyala Guillem Moliner. Tot i això, aquest punt de partida va començar a créixer amb la incorporació de Roger Serrat-Calvó i els comentaris d'amics i coneguts. Això sí, els arquitectes es van auto-imposar algunes restriccions de recerca: la primera, que fossin obres que **arribessin fins a finals del segle XX**, «per tal de tenir **prou distància** sobre el que estàvem mirant», explica Callís. En segon lloc, les obres havien de seguir existint avui en dia i **havien de ser fotografiables**, perquè volien que totes les imatges fossin noves i inèdites i no haver de recórrer a l'arxiu. I la tercera, que totes les imatges **transmetessin bellesa**. «Per a nosaltres, això era molt important: que una cosa no s'incloués pel simple fet de ser extravagant o representant del pragmatisme industrial, sinó que calia que contingués també bellesa», indica l'arquitecte.

La casa d'en Joan Paleta. / ROGER SERRAT-CALVÓ

El fet de comptar amb un sol fotògraf sorgeix de la voluntat de Callís i Moliner que totes les fotografies **«estiguessin fetes sempre pel mateix ull»**, per tal de dotar-les d'una coherència: «Totes havien de tenir un mateix tractament, **un to que les connectés**», explica Moliner. I amb Serrat-Calvó de seguida es van entendre. De fet, el fotògraf recorda que, un cop li van haver comentat el projecte, va veure que la seva mirada coincidia bastant amb la dels dos arquitectes. «S'han basat en una sèrie de casos que a mi també m'han interessat, perquè és tota aquesta arquitectura que està **més al marge, més amagada**», afirma. De fet, el llibre combina espais molt reconeixibles per a la gent d'Olot i comarca amb d'altres que són més desconeguts, i que per tant el volum és un bon instrument per conèixer-los. Les imatges, explica el fotògraf, compten amb una atmosfera «humida», ja que la voluntat ha estat anar a buscar cels ennuvolats i encapotats -majoritàriament a primera i última hora del dia- per tal de subratllar la geometria dels elements.

Les cabanes d'en Garrell a Argelaguer. / ROGER SERRAT-CALVÓ

Tant el llibre com l'exposició estan **destinats tant al públic local com a un de més genèric**: «Des d'arquitectes fins a qualsevol persona que senti estima per Olot i el seu territori, gent més vinculada al paisatge, la geografia... crec que la **mirada és prou oberta** com perquè cadascú pugui fer la seva interpretació i fins i tot **complementi la col·lecció amb els seus casos**», reflexiona Callís. Moliner hi està d'acord: «És un llibre que té moltes lectures diferents i, al final, permet que l'espectador en faci la seva interpretació pròpia». I és que, segons subratlla, «evidentment, aquest joc de comparacions de les imatges és el que hem fet nosaltres tes, però les comparacions podrien ser unes altres i, quan tens el llibre a les mans, el lector podria fer **altres connexions que no són les mateixes que nosaltres suggerim**».

Publicació: Tarragona Digital

Data: 21 de gener de 2025

Autor: -

Titular: El Museu Terra presenta 'Dues pedres. Paisatges persistents', la nova exposició temporal

El Museu Terra presenta «Dues pedres. Paisatges persistents», la nova exposició temporal

TarragonaDigital

El **Museu Terra** inaugurarà la **nova exposició temporal** "Dues pedres. Paisatges persistents" aquest divendres dia **24 de gener** a les 18.00 h. Coorganitzada amb l'Observatori del paisatge i el **Palau Robert**, l'exposició mostra el ric patrimoni cultural de la pedra seca i reivindica la seva modernitat davant la **crisi climàtica** com a exemple de sostenibilitat i biodiversitat.

L'exposició, que ve acompanyada d'una nova activitat educativa per a **grups escolars**, vol reivindicar la plena modernitat de la pedra seca en el nou escenari del canvi climàtic amb iniciatives obertes al present i al futur, capaces de combinar la saviesa de la tradició amb la nova mirada cap a la sostenibilitat i el respecte a l'entorn.

En aquest sentit, la tècnica de la **pedra seca** no és només un llegat del passat, sinó una aposta de futur. En un món complex i incert, aquesta exposició va molt més enllà de ser un cant nostàlgic a una manera de fer antiga i es presenta com una aposta ferma per combatre els reptes que ens planteja el futur.

Tres àmbits

Organitzada en tres àmbits, l'exposició utilitza els **llenguatges artístics, objectes etnològics i dades científiques**. El primer àmbit permet recórrer la gran diversitat paisatgística del territori català, aturant-se en indrets amb una presència notable de pedra seca, com l'altiplà de la Terra Alta, les baixes Garrigues o la vall del Corb. El segon àmbit presenta les característiques de la tècnica a través d'una sèrie de conceptes que la defineixen –com ara arreu, mestratge o natural– i el tercer àmbit està dedicat a les iniciatives actuals de revitalització i recuperació del món rural.

Publicació: Garrotxa Digital

Data: 25 de gener de 2025

Autor: -

Titular: La indústria i el paisatge conflueixen en la fisonomia de la ciutat d'Olot i la comarca

La indústria i el paisatge conflueixen en la fisonomia de la ciutat d'Olot i la comarca

 garrotxadigital.cat/noticia/247825/la-industria-i-el-paisatge-conflueixen-en-la-fisonomia-de-la-ciutat-dolot-i-la-comarca

La indústria i el paisatge conflueixen en la fisonomia de la ciutat d'Olot i la comarca

'Alot Olot. Arquitectura, paisatge i deliri garrotxí' és el nom de l'exposició que es pot veure a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa fins al 9 de febrer, elaborada per Eduard Callís i Guillem Moliner, d'Un Parell d'Arquitectes, i el fotògraf Roger Serrat Calvó.

A la sala s'hi pot veure la projecció de mig centenar d'imatges d'objectes, edificis o espais de la ciutat d'Olot, però també d'alguns pobles de la comarca. Totes elles mostren el caràcter de la capital garrotxina i de la comarca a nivell arquitectònic. "El que vol és explicar la nostra visió de la ciutat d'Olot a través de l'arquitectura i el paisatge. I tractem dos temes recurrents visibles quan passeges per la ciutat. Un, el pragmatisme industrial i l'altre, la influència de l'Escola d'Art d'Olot en la part de cultura il·lustrada i aficionada", diu Eduard Callís, d'Un Parell d'arquitectes.

El passat i el present industrial, la influència dels tallers de sants, però també el paisatge i la visió bucòlica dels pintors de l'escola olotina conformen una visió ajuntada d'estètiques molt diverses, però que conflueixen en un mateix espai. Els autors s'han dedicat a fer associacions d'imatges, posant de costat, dues fotografies de dos llocs o coses molt diferents entre si, com pot ser el bust de l'església de Sant Pere Màrtir i l'estàtua del moai de l'Illa de Pasqua de l'Avinguda Santa Coloma, o la plaça de toros d'Olot i el Terrenito de Bosc de Tosca. "Cada context que s'explicava de la ciutat o voltants de la ciutat volíem que fossin relacionats amb altres contextos. Individualment, cada lloc ens explica una cosa, però en conjunt explica singularitats pròpies d'aquí", explica Guillem Moliner, d'Un Parell d'arquitectes.

Unes associacions d'imatges buscades i que mostren elements que, a primera vista, poden passar desapercebuts, però que per aquest treball han comptat amb moltes mirades, la qual cosa ve a demostrar que l'exposició pot tenir diverses lectures. "Les parelles de fotografies de vegades les canviàvem durant el procés, entre nosaltres, però també altra gent ens ha proposat indrets i han acabat naixent altres parelles", comenta el fotògraf Roger Serrat-Calvó.

A l'exposició també s'hi pot veure documentació d'arxiu, concretament esquemes i esbossos de diferents edificis i elements que mereixen una bona ullada per copsar alguns dels molts detalls que han fet possible la construcció de tots aquests edificis i elements que cada dia veiem tots passejant per la ciutat o la comarca.

Publicació: Govern Obert

Data: 29 de gener de 2025

Autor: -

Titular: L'exposició Dues pedres. Paisatges persistents arriba al Museu Terra de l'Espluga de Francolí

L'exposició Dues pedres. Paisatges persistents arriba al Museu Terra de l'Espluga de Francolí

El Museu Terra de la Fundació Carulla ha inaugurat l'exposició [*Dues pedres. Paisatges persistents*](#). Coorganitzada amb l'Observatori del Paisatge i el Palau Robert, centre adscrit al Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, la mostra arriba ara a l'Espluga de Francolí després de la seva estrena al Palau Robert i del seu pas pel Palau Oliver de Boteller de Tortosa.

Aquesta exposició serà clau, enguany, per al Museu Terra, que centrarà la seva activitat en el concepte de **paisatge cultural**. Una programació que engega amb aquesta mostra, que es podrà visitar fins al 31 de desembre, i que reivindica la **plena modernitat de la pedra seca en el nou escenari del canvi climàtic** amb iniciatives obertes al present i al futur, capaces de combinar la saviesa de la tradició amb la nova mirada cap a la sostenibilitat i el respecte a l'entorn.

En un món complex i incert, aquesta exposició va molt més enllà de ser un cant nostàlgic a una manera de fer antiga i es presenta com una aposta ferma per combatre els reptes que ens planteja el futur. Per a Pere Sala, director de l'Observatori del Paisatge, «la pedra seca és un llegat del passat, però també una aposta de futur. Aquest patrimoni és un testimoni excepcional que porta associat valors com el contacte estret amb la natura, la reutilització o la biodiversitat».

Bancals continguts en pedra que fan de tallafocs, aljubs o pous per emmagatzemar aigua, tines al costat de conreus de vinya o cabanes de volta que inspiren a arquitectes creatius per fer moderns allotjaments sostenibles, el patrimoni de la pedra seca del món rural català solca el país d'extrem a extrem.

Organitzada en tres àmbits, l'exposició utilitza els llenguatges artístics, objectes etnològics i dades científiques.

Publicació: Garrotxa Digital

Data: 10 de febrer de 2025

Autor: -

Titular: 'Vestigis, volcans i ferralla', el títol de l'exposició de l'artista Roger Romagosa a Can Trincheria

'Vestigis, volcans i ferralla', el títol de l'exposició de l'artista Roger Romagosa a Can Trincheria

 garrotxadigital.cat/noticia/248452/vestigis-volcans-i-ferralla-el-titol-de-lexposicio-de-lartista-roger-romagosa-a-can-trinch

'Vestigis, volcans i ferralla', el títol de l'exposició de l'artista Roger Romagosa a Can Trincheria

'Vestigis, volcans i ferralla' és el nom de l'exposició que es pot veure fins a finals del mes de febrer a Can Trincheria. És obra de Roger Romagosa, que desenvolupa el seu treball artístic al voltant de la jerarquitització del paisatge. El març del 2024 va arribar a

Olot per fer una residència individual a Faberllull. Va recórrer els marges de la ciutat i es va fixar en un edifici abandonat a mig construir. En visitar l'Observatori del Paisatge el van informar que l'edifici estava precisament al peu d'un volcà, la Garrinada. Al cap d'uns dies, en visitar al Centre de Documentació del Parc Natural de la Zona Volcànica Garrotxa li van explicar que, en fer les excavacions de l'edifici, es va seccionar la falda del volcà i va deixar al descobert una bona mostra de materials que van permetre fer un important estudi detallat sobre aquest aflorament efímer.

"Exploro els marges de les ciutats i em quedo amb alguna infraestructura que m'interessa. D'allà intento extreure tota la informació que puc. Informació tècnica, conceptual, estètica, etc.", explica Romagosa.

Precisament de tot aquest cúmul de troballes en aquest marge d'Olot n'ha sortit l'exposició "Vestigis, volcans i ferralla". Amb la tècnica escultòrica de l'assemblatge, crea paisatges i criatures de ferralla, rajola i altres elements.

"Em fascina que no se li dona cap valor, estan allà com abandonats i no ens hi fixem. A la que t'hi fixes i comences a buscar informació, a recórrer i experimentar-los, n'aprenc molt. És com si d'una cosa insignificant en revelés moltes coses", admet.

L'exposició recull fotografies de l'edifici olotí i la seva corresponent obra, així com d'altres de diferents parts de Catalunya. La mostra es pot visitar fins al 28 de febrer.

Publicació: Conca de Barberà.cat

Data: 14 de febrer de 2025

Autor: -

Titular: El director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya assisteix al Consell d'Alcaldesses i Alcaldes de la Conca de Barberà

El director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya assisteix al Consell d'Alcaldesses i Alcaldes de la Conca de Barberà

Es van explicar les accions d'impuls de la Carta del Paisatge de la Conca de Barberà

Aquest dilluns dia 10 de febrer es va dur a terme el Consell d'Alcaldesses i Alcaldes de la Conca de Barberà a la sala noble del Palau Alenyà.

Els punts que es van tractar van ser l'informe de gestió del Consell Comarcal de la Conca de Barberà de l'any 2024, l'informe de la visita del director de l'Agència de Residus de Catalunya al Centre de Tractament de Residus i hi va ser present el Director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, Pere Sala, renovant el seu compromís i on es van presentar les accions d'impuls de la Carta del Paisatge de la Conca de Barberà. Les accions que es faran són les següents:

- Coincidint amb els cinc anys de la signatura de la Carta del Paisatge de la comarca s'activarà la Comissió de seguiment de la Carta del Paisatge. S'incorporarà en el reglament de la comissió el fet de crear una taula sectorial amb entitats del territori que s'hagin adherit a la Carta del Paisatge.

- Gràcies a la col·laboració de la Diputació de Tarragona es farà una revisió dels compromisos dels ajuntaments i entitats adherits amb la col·laboració i acompanyament de l'àrea de Transició Ecològica de la Diputació de Tarragona i de l'Observatori del Paisatge.

En la mateixa sessió, es va acomiadar davant les alcaldesses i alcaldes de la comarca, el que fins ara havia estat el responsable de l'oficina de Mossos d'Esquadra, Enrique Sánchez, el qual pròximament ocuparà un nou càrrec.

Per finalitzar, Eduard Escolà representant del Moviment civil assembleari Revolta Pagesa, també hi va assistir al Consell d'Alcaldesses i Alcaldes per explicar-los els acords amb què han arribat amb el govern de la Generalitat de Catalunya.

Publicació: Europa press

Data: 19 de febrer de 2025

Autor: Jordi Garcia

Titular: L'Observatori del Paisatge de Catalunya publica un llibre gratuït i en línia pel seu 20 aniversari

L'Observatori del Paisatge de Catalunya publica un llibre gratuït i en línia pel seu 20 aniversari

europa press

JORDI GARCIA

BARCELONA 19 febr. (EUROPA PRESS) -

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha publicat en el seu web i de franc el llibre 'El paisatge en el món local' per commemorar el seu 20 aniversari.

La consellera de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, Sílvia Paneque, ha visitat la seu aquest dimecres i ha reivindicat l'equilibri "entre economia, territori i paisatge", informa la Generalitat en un comunicat.

El llibre, orientat a institucions locals, recopila propostes i bones pràctiques de 70 experts de diverses disciplines que van sorgir de quatre cursos i un seminari entre 2019 i 2023.

Paneque: "Ens interessa molt l'equilibri entre economia, territori i paisatge"

1. La consellera visita la seu de l'Observatori del Paisatge de Catalunya coincidint amb el 20è aniversari de la Llei catalana del paisatge, referent a l'Estat i a Europa
2. L'Observatori posa a disposició de la ciutadania, gratuïtament, el llibre *El paisatge en el món local*, que recopila criteris, mirades i experiències de gestió i millora del paisatge sorgits de quatre cursos i un seminari organitzats entre el 2019 i el 2023
3. Paneque ha visitat la restauració de l'antiga pedrera al Turó de la Pomareda, a Olot, en el marc de la millora i restauració d'antigues activitats extractives

La consellera Paneque amb el secretari de Transició Ecològica, Jordi Sargatal, al centre, i el director de l'Observatori del Paisatge, Pere Sala.

La consellera de Territori, Habitatge i Transició Ecològica, Silvia Paneque, ha visitat la seu de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, consorci adscrit al Departament en l'inici de la commemoració dels vint anys de les polítiques modernes de paisatge a Catalunya. Per celebrar aquesta data, l'Observatori posa gratuïtament a disposició de la ciutadania interessada el llibre *El paisatge en el món local*, que es pot [descarregar de la seva web](#). El llibre recopila totes les propostes, bones pràctiques i orientacions adreçades a institucions locals de setanta experts de diverses disciplines, sorgides de quatre cursos i un seminari coorganitzats amb les quatre diputacions catalanes i el Departament entre el 2019 i el 2023.

"Ens interessa molt l'equilibri entre economia, territori i paisatge", ha dit la consellera Paneque en la seva visita a la seu de l'Observatori, a Olot, on ha defensat també que "el paisatge crea identitat". Paneque ha estat acompanyada pel secretari de Transició Ecològica, Jordi Sargatal, i també ha visitat el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

Ens d'assessorament i conscienciació ciutadana

El 8 de juny del 2005 es va aprovar la [Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya](#), referent a l'Estat i a Europa en recollir els principis del [Conveni europeu del paisatge](#) i pedra fundacional de les modernes polítiques de paisatge a Catalunya. Pocs mesos abans s'havia creat l'[Observatori del Paisatge de Catalunya](#) en forma de consorci com a ens d'assessorament de l'Administració catalana i de conscienciació de la societat en general en matèria de paisatge. Enguany, doncs, l'Observatori celebra també vint anys d'història.

En aquest temps, l'Observatori ha redactat vuit [catàlegs de paisatge](#), que han permès obtenir el [mapa de les 134 unitats de paisatge](#) que es poden trobar a Catalunya, una de les diversitats paisatgístiques més grans

d'Europa. Les directrius de preservació i millora del paisatge contingudes en els catàlegs es van incorporar en els instruments de planejament territorial, fixant els objectius de qualitat paisatgística a assolir en cadascun d'aquests instruments. L'Observatori també ha assessorat l'elaboració de [vuit Cartes i tres plans de paisatge](#), els instruments de millora paisatgística a escala local.

Des del 2005, el treball de reflexió i acció de l'Observatori no s'orienta només a desplegar els instruments de la Llei del paisatge (catàlegs de paisatge, cartes de paisatge) o a donar suport a les polítiques públiques (territorials, urbanístiques, turístiques, patrimonials...). També té una voluntat pedagògica, de formació, educació i sensibilització del conjunt de la societat, així com contribuir a situar el país com un dels referents europeus en les polítiques relacionades amb aquesta matèria.

Eines i recomanacions per al món local

En aquesta línia de proporcionar eines i bones pràctiques d'intervenció, gestió, millora i governança dels paisatges a les institucions locals, l'Observatori va coorganitzar amb les quatre diputacions catalanes quatre cursos, entre 2019 i 2022. Es van complementar, el 2023, amb un seminari internacional coorganitzat amb el Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica. A finals de 2024 es va publicar, amb el patrocini de les diputacions i del Departament, el llibre que ara es posa a l'abast de tothom a la web de l'Observatori, donant el tret de sortida a la commemoració dels vint anys d'activitat.

La publicació compta amb 51 capítols, en els quals han participat al voltant de 70 autors catalans, de l'Estat i internacionals, i estructura les reflexions i propostes al voltant de set eixos temàtics:

1. ***El paisatge, punt de trobada per a unes polítiques transversals i innovadores descriu les eines i instruments legislatius i de gestió del paisatge a Catalunya i en altres països.***
2. ***Governar els paisatges locals*** aborda la governança i els processos democràtics d'interacció entre institucions i ciutadania.
3. ***Ordenar i actuar en el paisatge urbà*** se centra en el tractament dels entorns urbanitzats.
4. ***Vores, infraestructures i accessos*** ofereix propostes per millorar les entrades i sortides dels municipis i els espais perimetrals de les infraestructures.
5. ***Ordenació i gestió dels paisatges dels espais oberts*** aposta per valorar aquestes zones.
6. ***Els paisatges rurals des de la perspectiva local*** emfasitza el paisatge com a actiu per al desenvolupament.
7. ***El paisatge i el patrimoni com a catalitzadors per al desenvolupament local*** proposa el reconeixement del valor del paisatge com a eina diferenciadora en un món globalitzat.

La pedrera de la Pomareda, restaurada

La consellera i el secretari de Transició Ecològica també han visitat el turó de la Pomareda, a Olot, dins del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, una antiga pedrera restaurada en el marc de la millora i restauració d'antigues activitats extractives.

Entre altres actuacions, al Turó de la Pomareda s'ha realitzat una esbrossada i s'ha eliminat la vegetació al peu de la gredera, s'han estabilitzat els elements inestables de l'aflorament, s'han eliminat selectivament determinades espècies vegetals i s'ha respectat la zona ocupada per una espècie vegetal en perill d'extinció, la *Mannia Fragans*.

Publicació: Ràdio Nacional d'Espanya / Ràdio 4. Programa "Vida verda"

Data: 03 d'abril de 2025

Autor: Pilar Sampietro

Titular: Biodiversitat als murs de pedra seca

 rne audio vida verda

VIDA VERDA

Biodiversitat als murs de pedra seca i Reactivació de la mineria

03/04/2025

La pedra seca torna a perfil·lar-se com a una solució per a la construcció respectuosa amb el medi ambient i la natura. Abordem tots els seus avantatges amb experts com **Albert Gavalda** mestre mager de Relleu i Entorn, **Cèlia Mallafre** investigadora de l'Escola Tècnica Superior de la Universitat Rovira i Virgili i amb **Joan Nogué** de l'Observatori del Paisatge. Ens inspira l'exposició **Dues Pedres** que es pot veure al Museu Terra de l'Espluga de Francolí.

Amb **Claudia Custodio** analitzem perquè revifa des de la Unió Europea l'obertura de mines que ja havien tancat. **Adriana Espinosa** de Amigas de la Tierra explica les claus de l'informe que acaben de publicar sobre el tema.

Can Montcau, a Llicà d'Amunt, el 2003, i Can Montcau en aquests moments

Un clam pel paisatge

Vicenç Relats
Periodista i editor
Màrius Gómez
Fotògraf

L'Observatori del Paisatge de Catalunya explica, molt gràficament i pedagògicament, que "el paisatge és el rostre del territori i un mirall de la nostra manera de ser", en paraules del seu director, l'ambientòleg Pere Sala. I també constata i defensa que el paisatge conté un conjunt de valors –naturals, estètics, espirituals, històrics, productius, d'ús social i d'identificació, entre d'altres– que el conformen com un dret ciutadà de nova generació. Un dret, efectivament, emparat pel Conveni Europeu del Paisatge –aprovat l'any 2000 pel Consell d'Europa–, que és el primer tractat internacional que reconeix jurídicament el paisatge com un element del benestar i de la qualitat de vida de les persones. Perquè, ras i curt, no és el mateix viure enmig d'un paisatge cuidat i reconfortant que fer-ho en un de degradat i desnaturalitzat, i encara més si se n'ha anat presenciant l'enfletgiment progressiu.

Doncs totes aquestes consideracions, que semblen òbvies, no ho deuen ser tant per a tothom, per més que siguin fetes per aquest organisme creat pel govern de la Generalitat el 2005 per orientar les polítiques públiques d'integració paisatgística, amb criteris de protecció i d'ordenació. Així es dedueix, almenys, veient les barbaritats constructives i urbanístiques que continuen proliferant arreu del país i del Vallès, que demostren que s'ha entès ben poc dels perjudicis que ha comportat tanta especulació acumulada des del desenvolupament franquista ençà, que no s'ha mitigat prou en democràcia i ni tan sols ara que l'alarma creada pel canvi climàtic evidencia que entre les causes que el provoquen també hi ha les derivades d'una construcció desafortunada, on el ciment i l'asfalt es fan els amos de tot.

Ens reca molt dir que el nostre poble, Llicà d'Amunt, deu ser el que s'endú la palma a la comarca en aquesta descurança paisatgística dels darrers anys. Perquè amb el monstre creat l'any 2006 pel gegantí polígon logístic i comercial de Can Montcau, abanderat per la companyia Mango –amb naus mastodòntiques que encadenen fins a 290.000m² d'immenses capses de sabates arreglades–, sembla que encara no n'hi ha hagut prou.

En plena pandèmia es van començar a autoritzar naus de gran alçada –que han arribat a la mitja dotzena– al polígon que toca amb el Pinar de la Riera, fins llavors terrenys de bosc amable al mig del poble, que han desfigurat la silueta icònica que es divisava des de l'altra banda de la riera del nucli de la Sagrera i el campanar de l'església. Unes naus a

En aquest oratori, la nau de Can Pexar i moment en què es construïen les naus del Tenes

Els consorcis Besòs-Tordera i de Gestió de Residus són models per a la creació d'una oficina que hauria de vetllar per la cura del paisatge

les quals no se'ls ha fet complir un mínim de mesures per harmonitzar-se al lloc on s'han establert. ¿Tant costaria exigir, almenys, unes pantalles arbrades que encerclassin el solar on les naus s'enlairen per intentar de ser més respectuoses i compatibles amb el paisatge precedent?

Les naus de Can Montcau –finca que, qui ho diria, als anys 70 va ser el nom d'una lluita ecològica emblemàtica que va aconseguir aturar-hi la construcció d'un gran polígon industrial– no han parat de créixer fins a límits increïbles en un polígon logístic i comercial faraònic i de lluminària espectacular, sense cap mesura que es proposi de camuflar-les amb pantalles arbrades o altres tècniques vegetals que juguin amb l'orografia, per

disminuir el gran impacte visual que provoquen. Un polígon que ha ampliat progressivament la superfície constructiva inicial, arribant s'hi fins i tot a requalificar hi terrenys programats per a usos hotelers, si és que aquella demanda no es concretava. Tot sigui per no deixar ni un pam buit, "desaprofitat", deuen pensar els membres del govern local PSC-PP.

En aquest emplaçament on s'hi preveia un hotel s'hi acaba de construir una fàbrica de palets aparatosa i sorollosa, que ha comportat la desaparició d'un bosc arran de la C-17 que coronava la carena i esmorteïa el soroll del trànsit de vehicles, que va començar a funcionar sense haver obtingut ni els permisos municipals de fi d'obres, tal com van denunciar un grup de veïns del barri de Can Xicotà, afectats per l'impacte visual i pels sorolls, que van aconseguir paralitzar-ne l'activitat il·legal.

El paisatge agroforestal característic de Llicà d'Amunt s'ha malmès amb la fallera de la construcció logística –més que no pas industrial–, que colonitza terrenys irreversiblement, a la qual se li hauria d'exigir mesures palliatives abans de començar la seva acció depredadora. El govern llicanenc es va negar fa uns mesos a aprovar la proposta de creació d'una Carta del Paisatge, amb mesures per intentar paliar aquestes destrosses i reduir tant d'impacte visual i lumínic, en una moció de Junts que va rebre el suport de tota la resta de l'oposició (ERC, Comuns i Vox). Posteriorment, en la negociació del pressupost municipal, Junts va aconseguir un compromís del govern perquè aquesta Carta del Paisatge i algunes mesures correctores anessin endavant i cal esperar que això sigui així i de forma efectiva, per més que el gran mal ja està fet.

L'any 2009 la Mancomunitat de la Vall del Tenes ja va elaborar una Carta del Paisatge per als quatre municipis que la integren –redactada pel geògraf Josep Gordi i els arquitectes Alfred Fernández de la Reguera i Miquel Domingo–, amb la diagnòsi que calia vetllar la qualitat paisatgística amb mesures com ara certs apantallaments. "Aquests paisatges agroforestals que són un mosaic de boscos, conreus i masies atresoren l'essència del paisatge de la Vall del Tenes i, per tant, valorar-los, preservar-los, ordenar-los i gestionar-los és segurament una de les tasques més difícils i importants que es derivaran de l'aplicació d'aquesta Carta del Paisatge", resumia el text del 2009, al qual s'ha fet cas omís.

Malauradament, però, Llicà d'Amunt no és una excepció, perquè la demanda de naus logístiques es generalitza arreu i és urgent entomar-la amb mesures correctores. El continu de naus en què es convertiran en ben poc temps els terrenys del terme de les Franqueses que flanquegen la carretera de Granollers a Cardedeu, on ara s'hi urbanitza un nou polígon, n'és un exemple clar. I, si ningú no hi posa un mínim criteri, aquella bella carretera –que com totes les carreteres són un gran "mirador del paisatge", com també fan notar a l'Observatori del Paisatge– és convertirà en un nou i sòrdid passadís despersonalitzat entre naus clonades, com passa cada vegada més a la plana vallesana.

Tanmateix, per encarar aquesta problemàtica amb un xic d'optimisme, a la comarca tenim dos grans exemples d'organismes que han treballat a fons per refer situacions ambientals que eren catastròfiques. Es excel·lent la feina que ha fet Consorci Besòs-Tordera instal·lant col·lectors i depuradores, que han transformat el que eren veritables clavegueres a cel obert en rius i rieres carregats de vida, amb cabals d'aigua depurada constants i espais de passeig al seu voltant. Com és igualment lloable l'esforç del Consorci per a la Gestió de Residus del Vallès Oriental per tractar les deixalles domèstiques i industrials per convertir-les en nous recursos energètics. Aquests dos consorcis són models d'èxit que poden servir d'exemple per a la creació d'alguna futura oficina, agència o qualsevol altra institució pública que prengui mesures per vetllar i restaurar un paisatge que es malmet i banalitza irremediablement entre la desídia i la passivitat. Si en els rius i els residus s'estan fent progressos miraculosos, per què renunciar a fer-los també en la cura del paisatge, que és un bé preuadíssim que afecta la vida i la salut de tothom qui els viu? Fins quan el mirall ens podrà aguantar la mirada?

"El paisatge encara no ha entrat prou en el debat públic"

El director de l'Observatori del Paisatge repassa els avanços dels últims 20 anys

ROSA M. BOSCH
Barcelona

A punt d'arribar al vintè aniversari de l'aprovació de la llei del Paisatge de Catalunya, és oportú analitzar els avanços en aquest àmbit i fins a quin punt tenim una normativa ha propulsat un patrimoni intangible, però molt ric. "Malgrat que ja fa 20 anys que disposem de polítiques de paisatge, aquest tema encara no ha entrat prou en el debat públic i ciutadà, cosa que vol dir que els valors del paisatge no es tenen sempre en compte. Malgrat disposar de les eines i el coneixement necessaris, algunes actuacions no tenen la qualitat desitjable, queda molta feina de conscienciació i sensibilització

Pere Sala opina que els molins no s'haurien de concentrar en uns territoris concrets, com passa ara

per fer", considera Pere Sala, director de l'Observatori del Paisatge, òrgan assessor adscrit al Departament de Territori.

La llei del 2005 ha impulsat la redacció dels vuit catàlegs del paisatge (Penedès, regió metropolitana de Barcelona, comarques de Girona, Camp de Tarragona, Terres de Lleida, Terres de l'Ebre, Alt Pirineu i Aran i comarques centrals), concebuts normativament com una eina per a l'ordenació i gestió des de la perspectiva de plantejament territorial i urbanístic.

Sala destaca que l'Observatori, que també fa 20 anys, "ha de ser un mirall de la bona o mala salut d'un territori, a més de detectar les tendències i que aquestes tendències entrin a l'agenda política; hem d'aconse-

Molins de vent molt a prop de la localitat d'Almatret, a la comarca del Segrià

guir que el paisatge sigui aglutinador i trobar punts de trobada, ja que està demostrat que és un actiu per al desenvolupament econòmic i una via per afrontar el canvi climàtic".

Sala planteja alternatives a una de les qüestions que ha originat més malestar darrerament: la concentració de molins de vent a les comarques de Tarragona i de Lleida. Només la Terra Alta acumula la quarta part de la potència eòlica de Catalunya. Es veuen aerogeneradors i torres d'alta tensió al costat de vinyes. El director de l'Observatori opina que aquestes infraestructures "no s'haurien de concentrar en uns territoris concrets i, en el cas dels parcs fotovoltaics, la ubicació s'hauria de prioritzar en llocs antropit-

Pere Sala, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

zats, en polígons industrials, naus, marges de carreteres, espais que ja estiguin degradats, abocadors, pedreres...", apunta. "És un fet que, fins fa poc, els paisatges de la Catalunya Nova no han merescut la mateixa atenció que els de la Catalunya Vella. Ha arribat l'hora de reequilibrar el nostre imaginari col·lectiu respecte a la valoració del paisatge i, per tant, remarcar els valors extraordinaris oblidats i ignorats de zones que fins ara han hagut de suportar la màxima concentració de parcs eòlics", afegeix.

La bona salut del paisatge repercuteix en tot. La crisi de l'agricultura i la despoblació de les zones més apartades provoquen que entorns que fins no fa tant manifestaven vitalitat i dinamisme s'abandonin i alterin la

"Fa anys es va invertir a recuperar els nuclis urbans, però es va deixar de banda la perifèria"

fisionomia. "En 30 anys hem passat d'una superfície forestal que no arribava al 40% del territori a ocupar el 65%. Que el bosc avanci d'aquesta manera i sense una gestió oportuna no només repercuteix en el risc d'incendis, sinó també en la desaparició de biodiversitat, d'un ric patrimoni cultural, com ara el de la pedra seca, o en la pèrdua dels patrons visuals configurats pel mosaic agroforestal, aquest tapís mil·lenari que és essencial preservar".

Entre les assignatures pendents, destaca harmonitzar els afores de les ciutats. "Fa anys es va invertir en la recuperació dels nuclis urbans, però es va deixar de banda la perifèria, cosa que ha provocat, entre altres conseqüències, que els accessos a les poblacions hagin perdut qualitat i identitat. Després de la covid vam redescobrir aquests llocs: si cuidem les perifèries agrícoles, ens poden proveir d'espais saludables i d'aliments de proximitat", manifesta, alhora que reivindica la multitud de paisatges que atresora Catalunya, concretament 134, segons una investigació duta a terme per l'Observatori. ●

Publicació: Ràdio Falset

Data: 27 de maig de 2025

Autor: -

Titular: La Cartoixa d'Escaladei acull la 1a jornada de Bones Pràctiques de Paisatge Cultural

La Cartoixa d'Escaladei acull la 1a Jornada de Bones Pràctiques de Paisatge Cultural

La Cartoixa d'Escaladei va acollir ahir divendres la 1a Jornada de Bones Pràctiques de Paisatge Cultural, impulsada impulsada pel Ministeri de Cultura, amb el suport de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, l'Observatori del Paisatge i el Consell Comarcal del Priorat.

La jornada tenia per objectiu difondre les experiències i bones pràctiques del Priorat en el marc del Pla Nacional de Paisatge Cultural, el Conveni Europeu del Paisatge i la Llei de Paisatge de Catalunya. Àngeles Albert, directora general de Patrimoni Cultural y Belles Arts del Ministeri de Cultura destacava la llarga trajectòria de la comarca pel que fa a la preservació i defensa del seu paisatge cultural: “el grup d'experts format per membres de totes les comunitats autònomes van decidir que celebrar les jornades al Priorat era una opció magnífica ja que la comarca porta una trajectòria de més de vint anys amb projectes reals que ja s'han implementat”.

També el director de l'Observatori del Paisatge, Pere Sala, considera que la celebració de les jornades al Priorat és un reconeixement a tota la feina feta durant tots aquests anys. “El Priorat és una comarca referent en l'aplicació de la Llei de Protecció, Gestió i Ordenació del Paisatge de Catalunya. Va començar, ja fa anys, amb l'elaboració de la Carta del Paisatge, un procés en el qual la societat prioratina va reconèixer els valors del seu paisatge”, explicava. “El que és important en aquest procés és que al llarg de tots aquests anys hi ha hagut un reconeixement col·lectiu dels valors naturals, patrimonials i productius en un paisatge viu i dinàmic per part de la pròpia societat civil, de les administracions locals i que ha anat pujant cap a estaments superiors”, destacava.

Sala considera que apostar per la preservació del paisatge és una opció important per fer front als grans reptes que se'ns plantejaren en un futur no massa llunyà: “hem vist que conservar el paisatge és una molt bona manera d'encarar els reptes que, actualment, tenim a nivell global com, per exemple, el canvi climàtic, el manteniment de la biodiversitat, la conservació del patrimoni, tant material com immaterial, la seguretat alimentària o la salut”. “Per tant, el fet que des del Priorat s'hagi posat el paisatge al centre de la seva estratègia de desenvolupament local permet que les actuacions i les polítiques que s'estan fent, ja sigui a nivell de transició energètica, de paisatge, etc. puguin contribuir positivament a afrontar aquests reptes que tenim com a societat”, afegia.

La jornada celebrada a Escaladei també va servir per anunciar de forma oficial que el Priorat serà la candidatura espanyola als Premis de Paisatge Europeu que impulsa el Consell d'Europa. Segons la directora general de Patrimoni Cultural y Belles Arts cal seguir treballant tots a una per tal que aquest camí cap a Europa sigui el més profitós possible: “és important que anem tots de la mà. Fins a final de desembre, tant el Ministeri de Cultura, com el Consell Comarcal, la Generalitat i l'Observatori del Paisatge treballarem per acabar de preparar tota la documentació i presentar-la i, un cop enllestit, esperem tenir bones notícies a la primavera”. Amb tot, Albert insistia en el fet que “el que és important és que el Priorat i tota aquesta feina que s'està fent es donarà a conèixer a Europa, a diferents països i experts, i això, ja d'entrada, és importantíssim”.

Des de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, el seu director considera que és molt important que el Ministeri hagi decidit presentar la candidatura prioratina al premi de paisatge Europeu. “És una molt bona notícia. És un reconeixement a una tasca que porta molts anys fent-se a la comarca, a aquest treball col·lectiu entre ciutadans, entitats i administracions, per posar en valor i veure el paisatge del Priorat com un actiu de desenvolupament”, afirmava Sala.

Al llarg de la jornada, es van presentar, entre d'altres, les principals línies d'acció del Sistema de gestió del paisatge cultural "Priorat, Montsant, Siurana: mosaic agrari mediterrani", el Pla Estratègic de Turisme Sostenible o l'Acord Comarcal i el Pla Comarcal sobre renovables del Priorat. També es van donar a conèixer projectes com el Banc de Terres, el Coneguem lo Priorat o el Dia del Paisatge.

Malta signs European Landscape Convention

by

Malta has ratified the Council of Europe's European Landscape Convention, nearly 25 years after signing it, committing to the protection and planning of all landscapes through public participation.

Significantly the Convention re-defines landscape as an important part of the quality of life for people everywhere not just in the countryside but also in urban area, in both "areas recognised as being of outstanding beauty as well as everyday areas."

The Convention, adopted by the Council of Europe in 2000, is the first international treaty dedicated solely to the protection, management, and planning of all types of landscapes—natural, rural, urban, and peri-urban. Its defining principle is that all landscapes, including ordinary or degraded ones, contribute to the cultural, social, and environmental well-being of communities.

By ratifying the Convention, Malta is now bound to legally recognise the value of landscapes and integrate their protection and planning into wider policies—ranging from spatial planning and environmental protection to agriculture, culture, and education.

Signatories must adopt landscape policies through participatory processes and engage citizens in shaping "landscape quality objectives"—a key innovation of the Convention that gives people a say in how their surroundings should evolve. National authorities are expected to conduct landscape assessments, monitor changes, and ensure that developments respect the diverse characteristics and values attached to different landscapes.

Ratification may also entail legislative changes, reallocation of administrative resources, and regular reporting obligations to the Council of Europe. Expert committees monitor the implementation of the Convention, which in other countries has led to the creation of specialised observatories and the embedding of landscape principles in planning laws, such as those adopted in Catalonia in 2005.

A long road to ratification

Malta began preparing for ratification in 2004 when the Planning Authority commissioned a national landscape assessment. The study identified over 51% of the country as having high or very high landscape sensitivity. It also led to the designation of more "Areas of Landscape Value."

However, experts noted gaps in protecting "everyday" landscapes—such as degraded coastal zones and urban fringes—and seascapes, which are often overlooked in traditional planning frameworks.

In 2020, the Superintendence for Cultural Heritage flagged Malta's unique status as the only

signatory yet to ratify the treaty. Discussions were ongoing on whether legal amendments were needed and what resources would be required to meet monitoring and reporting obligations. The SCH also advocated for the recognition of “underground cultural landscapes,” such as subterranean archaeological remains, which are not visible from the surface but form part of the country’s heritage.

However, in 2022, the Environment and Resources Authority was still assessing the implications of joining. At the time, the executive secretary of the Convention, Maguelonne Déjeant-Pons, told MaltaToday that Malta would be welcomed once it was ready to ratify.

People at the centre of landscape policy

The Convention is seen as ground-breaking in its democratic approach to landscape protection. It acknowledges that landscapes are not just scenic or iconic places but living spaces shaped by social, cultural, and economic processes. The inclusion of public aspirations in defining “landscape quality objectives” marks a shift from expert-driven heritage policies to ones that reflect collective memory and everyday experience.

Implementation in other countries has shown how the Convention encourages locally grounded landscape planning. In Catalonia, for example, a Landscape Observatory was created to advise the regional government and produce catalogues identifying distinct landscape units across the territory—ranging from rural valleys to urban peripheries. These were compiled following public consultation and now inform planning regulations and development decisions.

With ratification, Malta joins a European-wide framework that redefines how landscapes are valued and managed. The move reflects a commitment not only to the protection of iconic sites, but also to more inclusive and participatory planning that respects the ties between people and place.

The Catalan model

In Catalonia, the European Landscape Convention was implemented through a dedicated law in 2005, making it one of the first regions to fully embrace its principles. The Catalan Landscape Law led to the creation of the Landscape Observatory, an advisory body responsible for promoting landscape protection, management, and planning.

Through public consultation and field research, the Observatory produced landscape catalogues identifying distinct landscape units and setting quality objectives for each. These were then integrated into regional and town planning policies, ensuring that all types of landscapes are considered in development decisions and spatial planning.

Publicació: Osservatorio del Paesaggio Trentino

Data: 5 d'agost de 2025

Autor: -

Titular: 20 anni dell'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna

OSSERVATORIO DEL PAESAGGIO TRENTINO

[home page - paesaggio trentino](#) > [20 anni dell'osservatorio del paesaggio della catalogna](#)

05/08/2025

(28 Luglio 2025)

20 ANNI DELL'OSSERVATORIO DEL PAESAGGIO DELLA CATALOGNA

L'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna, un riferimento in Europa per la ricerca e l'educazione al paesaggio, ha prodotto un video che racconta il percorso compiuto e che riconosce il contributo di persone ed enti che si impegnano a porre il paesaggio come elemento chiave per affrontare le sfide globali.

Il video è strutturato attorno a sette azioni – coltivare, ordinare, trasformare, curare, abitare, creare ed educare – legate ai principali ambiti di lavoro sviluppati dall'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna. Sette azioni sulle quali riflettono sette esperti che hanno accompagnato l'Osservatorio in questi vent'anni, contribuendo a costruire una visione sensibile, rigorosa e impegnata del paesaggio.

Intervengono Joan Nogué, Martha Fajardo, Jean-Pierre Thibault, Itziar González, Roser Vernet, Clara Nubiola e Benedetta Castiglioni.

Auguri dal Trentino all'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna per i suoi venti anni di attività e complimenti per tutto il lavoro svolto!

Guarda il video "20 years of the Landscape Observatory of Catalonia"

20 years of the Landscape Observatory of Catalonia

Osservatori del Paisatge

PAISATGE

per la població. "Les unitats de paisatge no són propiament tipologies de paisatge (bosc, camps, rius, etc.), no són noves entitats politicoadministratives, sinó més aviat espais de vida quotidiana", afirma Pere Sala, i afegix: "Cadascun d'aquests paisatges es defineix, senzillament perquè les ciutats i les seves perifèries, els mosaics agroforestals, l'arquitectura, els rius, les olives, els sons... són característics d'un sol indret i d'enlloc més".

De la teoria a la pràctica

De totes les aplicacions que té aquesta radiografia del país, potser la més destacada fou l'elaboració dels catàlegs de paisatge, un instrument per fixar objectius paisatgístics en el planejament territorial. Els catàlegs n'hi ha vuit, un per segueria i establen línies i directrius, sovint força concretes, per assolir entorns de qualitat. (Un concepte, aquest de la qualitat, que convé no confondre amb bonic. "Darrere d'una escena aparentment atractiva es poden amagar disfuncions i desequilibris territorials i socials que no es veuen a primera vista", assenya Sala. De fet, el director de l'Observatori advertia que el paisatge va més enllà dels espais naturals, inclosos els urbans i urbanitzats: "Tan paisatge és el Pedraforca com Benidorm, les muntanyes Rocallones o Dubuï".)

La informació que aporten els catàlegs també es fa servir, per exemple, a fi d'elaborar els estudis d'impacte i integració paisatgística de les noves construccions en sòl no urbanitzable. I, en general, han permès introduir pautes paisatgístiques en les polítiques sectorials. Finalment, han inspirat ordenances de diversos municipis, com Espolla, Vic o Lleida, i són l'origen de les cartes de paisatge impulsades per les comarques de l'Alt Empordà, el Berguedà, la Conca de Barberà, el Garraf, el Lluçanès, el Priorat i la Vall de Camprodon. Però l'Observatori desenvolupa, també, tota una tasca de sensibilització que s'ha traduït en el comissariat de l'exposició Dues pedres, promoguda pel Palau Robert, sobre el patrimoni de la pedra seca —ara al Museu Terra de l'Espiga de Francolí—, o en l'assessorament del programa Paisat-

La diversitat paisatgística és un tret distintiu de la geografia catalana. A l'esquerra, l'església de Santa Maria de Castell-d'Ibora i la torre d'Alacant; a la unitat de paisatge del Congost del Segre. A dalt, el nord de Sant Pol, a les Gavarres, i a sota, la platja de sa Boudella, de l'Ordinyà-Cadretes.

Amb tota la intencionalitat, doncs, i la lògica de construir l'edifici partint dels fonaments, la primera tasca desenvolupada per l'Observatori —també la més determinant— va ser radiografiar el país. Descriure'l, explicar-lo, peça a peça, en unitats de paisatge. I en van sortir 134. Un territori amb una diversitat extraordinària. No ho recomanariem pas a ningú, però es pot esmorzar al Poblenou del Delta, dinar a la Seu d'Urgell i sopar a Girona, bo i travessant una de trentena paisatges completament diferents. "I això —segons l'actual director de l'Observatori, Pere Sala— no passa a gaires llocs del món".

Tal com les ha definides l'Observatori, una unitat de paisatge és un territori caracteritzat per una combinació d'elements naturals, culturals i simbòlics que li confereixen un caràcter diferenciat de la resta, i que és reconegut com a tal

A Catalunya hi ha 134 paisatges, una diversitat extraordinària

L'Observatori del Paisatge de Catalunya fa vint anys, un bon moment per reflexionar sobre la importància de vetllar per la qualitat dels nostres entorns en termes de benestar, cohesió i conservació del patrimoni: valors clau de l'atractiu turístic.

Text: Joan Morales i Morera

Nascut l'any 2005 amb l'objectiu de crear noves metodologies de protecció, ordenació i gestió, l'Observatori del Paisatge és avui una institució de referència internacional. No en va, el desembre del 2000, el Parlament de Catalunya va ser la primera cambra a adherir-se al Començament del paisatge, aprovat pel Consell d'Europa dos mesos abans, i encara no cinc anys més tard aprovava la Llei que reconeixia la creació de l'Observatori com a ens d'assessorament de l'administració catalana i eina de conscienciació de la societat en aquesta matèria.

En l'acte de celebració del seu vintè aniversari, el propiament 27 de juny, qui en va ser el primer director, el geògraf Joan Nogué, va afirmar que "un paisatge de qualitat té incidència en el benestar

de la gent i, per tant, introduir el paisatge en les polítiques públiques no només garanteix la preservació dels valors i les identitats dels diferents territoris —allunant, així, el risc de banalització i homogeneïtzació—, sinó que dona peu a entrar en àmbits tan rellevants com la salut pública, el bé comú o la necessària i possible compaginació de la transició energètica amb l'ordenació sensata i racional del paisatge".

Aquesta és la visió fundacional que mou l'Observatori des dels inicis, però si volem entendre per què el paisatge és tan important, hem de començar per saber què és. La definició convencional es considera-lo el resultat de la relació que les societats humanes han establert amb el seu medi, una relació que amb el temps esdevé un punt cultural d'història i identitat: una mirada pròpia sobre el territori.

En la gestió del paisatge, queda molt camí per anar. D'esquerra a dreta i de dalt a baix, activitat extractiva a la plana d'Ibèria, un bloc d'apartaments del Vendrell, el lloc de la Trinitat i tot d'urbanitzacions a Vallter.

TURISME EN POSITIU

L'observatori turisme regeneratiu pretén millorar els indrets on desenvolupa la seva activitat, amb propostes com:

- Destinar una part de la taxa turística a la recuperació d'espais i paisatges.
- Creació de camins i senders als entorns urbans que esdevinguin circuits de salut.
- Promoció de zones agrícoles que proveïnin els visitants d'aliments autòctons i de proximitat.
- Aprofitar l'atractiu turístic per prestigiar i recuperar els valors culturals locals. ■

ges encruats, una iniciativa d'Olot TV per a la Xarxa de Televisions Locals, centrat en les 134 unitats de paisatge del Principat.

Aquest esforç per situar el debat sobre el paisatge en l'agenda pública ha trobat terreny abonat en territoris com el Priorat, i el rigor de l'Observatori ha estat cabdal en la presentació de la candidatura de la comarca per esdevenir Patrimoni de la Humanitat en la categoria de paisatge cultural agrícola de muntanya mediterrània.

Autoestima i mesura

Roser Vernet, escriptora i coordinadora de la candidatura, defensa que el coneixement profund del lloc que habitem, els paisatges de cada dia que ens fan ser com som i, per tant, que ens identifiquen, és bàsic. "El coneixement és la base de l'autoestima envers aquest lloc, perquè només estimem —i, per tant, respectem, i de retruc, fem respectar— allò que coneixem". I és que la idea de paisatge ultrapassa les mirades reduccionistes. "Cal evitar la banalització, ja que l'activitat turística

fa temps que es va convertir en un fi en si mateixa, i comporta un risc per al territori si es desmesura i es fa sense control", sosté Pere Sala. Una de les grans paradoxes del turisme és que amb freqüència contribueix a la degradació i a la destrucció dels paisatges que l'han sedut. Només cal sobrevolar el litoral dels Països Catalans, meca del turisme de sol i platja, per observar una façana marítima homogenitzada on es fa difícil distingir els antics molins de població o les zones humides i sistemes dunars que caracteritzaven la nostra costa. Al món, aquest procés de pèrdua d'identitat és conegut amb el nom de *balearització*.

Davant de la massificació, el director de l'Observatori conclou que l'alternativa passa per models que puguin sobre els valors de cada paisatge, aquells que proporcionen experiències basades en l'originalitat i l'autenticitat dels llocs. "Hem de promoure una ètica del turisme basada en una relació humana més enlla de l'intercanvi mercantilista". ■

SIGUEIX L'ACTUALITAT TURÍSTICA I SIGA EL MANIFEST DESCOBRIR A:

► manifest.descobrir.cat

Liderem

Perquè la prosperitat arribi a tothom

Catalunya lidera.

Un pla d'inversió de 18.500 milions d'euros per recuperar el lideratge econòmic.

Informa't de les 200 mesures a gen.cat/catalunyalidera

Generalitat de Catalunya **tothom**

Publicació: Diari de Girona

Data: 29 d'agost de 2025

Autor: Joaquim Nadal i Farreras

Titular: L'Observatori del Paisatge

L'observatori del paisatge

Joaquim Nadal i Farreras

El dia 30 de novembre de 2004 es va constituir l'Observatori del paisatge de Catalunya. Han passat vint-i-un anys i el dia 27 de juny de 2025 es va celebrar a l'auditori del Palau de la Generalitat un acte de commemoració dels vint anys de l'Observatori que va presidir la consellera de Territori, Sílvia Paneque i en el que hi van intervenir principalment el professor Joan Nogué, fundador i primer director de l'Observatori i Pere Sala actual director. Una de les decisions estratègiques dels impulsors de l'Observatori va ser situar la seva seu a la ciutat d'Olot. El mateix Joan Nogué d'acord amb l'alcalde Lluís Sacrest van inspirar aquesta idea que s'alimentava espiritualment dels mateixos paisatges de la Garrotxa, de la seva tradició pictòrica al voltant del paisatge, del pes tel·lúric dels paisatges volcànics i d'una clara voluntat de mostrar que per equilibrar territorialment Catalunya no calien gaire discursos si es tenien les idees clares i es disposava d'una cartera de propostes tangibles que es podien desenvolupar amb garanties a molts quilòmetres de distància de les grans capitals. I així va ser fa vint anys i ara.

Uns mesos més tard de la constitució de l'Observatori el dia 8 de juny de 2005 es va aprovar la Llei de protecció, gestió i ordenació del paisatge de Catalunya, més coneguda per simplificar com la Llei del paisatge. Aquesta llei s'inspirava en els principis continguts en el Conveni europeu del paisatge aprovat pels països membres del Consell d'Europa el 20 d'octubre de l'any 2000 a Florència, els incorporava i els aplicava a Catalunya. Precisament tot el capítol III de la Llei catalana es dedicava a l'Observatori del paisatge de Catalunya de tal manera que l'artefacte constituït el novembre de 2004 per impuls de l'Ajuntament d'Olot, el departament de Política Territorial i Obres Públiques, i la Universitat de Girona, adquiria carta de naturalesa a la Llei. En resum, primer va ser l'Observatori i després va ser la Llei. Crec que no és agosarat afirmar que si les coses haguessin anat d'una altra manera i primer hagués sigut la Llei i després l'Observatori probablement la singularitat encara ara excepcional de la seu olotina de l'Observatori no s'hauria produït. És el reconeixement a la capacitat d'anticipació i disrupció, a la visió clarivident del professor Joan Nogué que combinava un bon coneixement de les institucions europees, de les agendes polítiques al voltant del paisatge, dels experts europeus en la matèria, del context acadèmic internacional, dels diferents laboratoris europeus de polítiques de paisatge amb el seus vincles amb la Universitat de Girona i els seus coneixements de les particularitats olotines i els viaranys de l'administració catalana. En definitiva els fets es van produir sense solució de continuïtat i amb una seqüència virtuosa que atorgava a l'Observatori un valor afegit.

L'Observatori s'erigia en un centre de pensament i de coneixement, en un laboratori de polítiques de paisatge. Passats vint anys els resultats tangibles són molt evidents i el conjunt de productes que han sortit de l'Observatori són un crèdit excel·lent de la seva trajectòria. Començant pels

Catàlegs de paisatge, un per a cada vegueria de Catalunya, tots aprovats i editats amb profusió d'anàlisi, dades, cartografia i fotografia que esdevenen les eines imprescindibles per actuar preventivament o proactivament sobre aquests paisatges. Subsidiàriament i complementàriament als Catàlegs hem d'esmentar les Directrius de paisatge i les Cartes de paisatge que es deriven també de les previsions de la Llei i que formen conjuntament els fonaments de la doctrina elaborada des de l'Observatori.

Naturalment la documentació que es desprèn de l'estudi de l'Observatori ens posa davant dels valors i de les anomalies dels paisatges i ens proporciona les eines per evocar cadascun dels paisatges amb tots els components que els defineixen en una interacció clara entre la mateixa acció de la natura i els diferents graus d'antropització en funció de la intervenció ordenadora o depredadora de la humanitat.

La matèria d'estudi, el paisatge, és un tema delicat. D'entrada els paisatges canvien i són valors canvians, no pas valors establerts. Les capes del paisatge amaguen diferents realitats de la mateixa epidermis de la terra, fins al punt que a la base mateixa dels paisatges hi hem de situar l'orografia i la hidrografia, tots els accidents naturals emergits de la geologia abrupta o dels sediments seculars, i les interaccions entre els diferents graus d'acció humana, en la configuració del mosaic dels paisatges. Un mosaic, a la base, de boscos i camps. De delimitacions de les propietats successives i les formes de tinença i explotació. I després naturalment hi hem d'afegir tots els factors de la urbanització, intensiva i extensiva, i de la industrialització i la sovint inevitable desindustrialització.

El mosaic dels conreus ens explicita la base canviant de l'observació dels paisatges. Una observació sovint més cromàtica que estructural i que ens obliga a entendre les variacions superficials d'aquesta percepció dels paisatges. Els camps de fenc, de naps o d'usurda, i el mar ondulant dels cereals, en contrast amb l'efecte de les gammes de grocs de la colza o els gira-sols. Així, les variacions sovint condicionades per les polítiques agràries europees poden portar a concebre aquests condicionants com a estructurals i perennes de paisatges que són diferents als ulls d'infants i adolescents que ja han nascut amb aquests conreus al costat dels ulls més adults dels que hem assistit al costat de la mecanització de l'agricultura a aquests canvis.

En definitiva l'Observatori aporta les eines; les polítiques haurien de definir les accions per impedir els abusos, per a corregir les anomalies, per a facilitar una manera d'endreçar el territori que ens porti una regeneració dels paisatges i una reconciliació amb els paisatges sense renúncia a les incrustacions de les capes de la història que hem d'incorporar com a formant part dels paisatges de les nostres vides. Cito un exemple i acabo: les colònies industrials del Llobregat o del Ter no hi han pas estat sempre. Ara hi són buides de la seva pròpia raó de ser, la indústria tèxtil. Naturalment no hem pas d'esborrar aquest rastre nou en un paisatge fluvial mil·lenari, els hi hem de garantir una nova vida, i incorporar-les a la nostra noció de patrimoni.

Sóc conscient que m'he allunyat del propòsit inicial, però per acabar vull ponderar els valors de la continuïtat Joan Nogué-Pere Sala i els valors de la continuïtat territorial d'aquest laboratori de

pensament que dia a dia dona fruits saborosos i estimulants.

Pere Sala: "El paisatge català és en un patrimoni de primer ordre i un tresor per ensenyar al món"

Entitat redactora LaviniaNext

Des del 2017, i després d'uns anys en tasques de coordinació, l'ambientòleg **Pere Sala** està al capdavant de l'**Observatori del Paisatge de Catalunya**, un ens que treballa per gestionar i ordenar el **paisatge** des d'una mirada transversal i participativa. L'Observatori, un consorci públic adscrit al **Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica**, és avui un referent internacional en l'estudi, la planificació i la sensibilització sobre el paisatge. Amb dues dècades de trajectòria a l'esquena, la institució ha contribuït a incorporar la dimensió paisatgística en les polítiques públiques i en la consciència col·lectiva del país.

Sota la direcció de Sala, l'Observatori ha impulsat eines com els catàlegs de paisatge, la **Wikipedra** o el **Centre de Documentació**, i ha fet del paisatge un punt de trobada entre administració, món acadèmic i societat civil. El director reivindica que el paisatge és un element essencial per al **benestar**, la **salut** i la **identitat col·lectiva**, alhora que adverteix que preservar-lo és també una forma de cuidar el nostre **futur**. En parlem amb ell.

Com definiríes l'Observatori del Paisatge?

Si és cert allò que els ulls són el mirall de l'ànima, també ho és que l'Observatori és el mirall del paisatge. L'Observatori reflecteix, talment com un mirall, la bona o mala salut d'un paisatge i detecta les dinàmiques emergents. I ho fa amb tots els paisatges, especialment amb els més propers i quotidians.

Quin paper que juga en la gestió i ordenació del paisatge del país?

Durant aquests vint anys, si hi ha una cosa que hem après és que, per entendre els paisatges, per captar-ne l'essència, per gestionar-los i ordenar-los adequadament, cal tenir en compte totes les mirades. I això significa saber comprendre la complexitat actual i tenir una voluntat de col·laboració real amb amplis sectors de la societat. És el que sempre diem: el paisatge ha de ser un punt de trobada, ha d'actuar com a mediador, i no pas esdevenir una font de discussió.

Si mirem enrere, com va sorgir l'ens i amb quins objectius es va crear?

L'Observatori fa vint anys que viatja, creix i està en constant evolució i redefinició. Va ser creat per portar a la pràctica i fer realitat allò que preveïen el Conveni europeu del paisatge, a nivell europeu, i del qual enguany fa vint-i-cinc anys; i la Llei de protecció, gestió i ordenació, a nivell català, que en celebra vint. És a dir, generar coneixement i metodologies, i impulsar propostes, accions i mesures concretes de gestió i ordenació del paisatge que redundessin en benefici de la ciutadania, de la seva qualitat de vida i del seu benestar general.

Com ha evolucionat la seva tasca?

Anava calant el missatge que un paisatge de qualitat i ben gestionat té una incidència directa en el benestar de la població i que, per tant, introduint el paisatge en les polítiques públiques, garantim la preservació dels valors del paisatge i les identitats dels diferents territoris, allunyant així el risc de la banalització i l'homogeneïtzació. A poc a poc l'Observatori s'ha anat consolidant com aquest lloc on es troben la reflexió teòrica i l'aplicació pràctica al servei de les polítiques de protecció, gestió i ordenació del paisatge; com un punt de trobada, compartit, obert i receptiu, a mig camí entre la societat civil, l'administració i els sectors acadèmics i professionals en tot allò que es refereix a la cultura de paisatge.

Quines són les principals línies d'acció que desenvolupa actualment l'Observatori?

Introduir el paisatge en les polítiques públiques dona peu a entrar en àmbits tan rellevants com la salut pública, l'ordenació del territori, les polítiques agrícoles, o la necessària i possible compaginació de la transició energètica amb l'ordenació racional del paisatge.

Precisament amb motiu del vintè aniversari de l'Observatori, hem realitzat un vídeo que, per una banda, fa una mirada a la tasca de generació de coneixement, orientació a les polítiques públiques i conscienciació i educació sobre el paisatge dels últims vint anys. S'hi visualitzen algunes iniciatives com els catàlegs de paisatge de Catalunya, el Mapa del paisatge transfronterer de la Cerdanya, la Wikipedra, seminaris, exposicions, tallers educatius per a escoles, el Centre de Documentació o l'Arxiu d'Imatges, entre moltes altres. El vídeo també projecta la mirada cap al futur en àmbits clau com la planificació del paisatge, el canvi climàtic, la patrimonialització del paisatge, la salut i el benestar, el desenvolupament local, la creativitat, o la ja esmentada sensibilització i l'educació.

Quin projecte, iniciativa o fita concreta destacaries que defineixi l'essència de l'Observatori?

N'hi ha molts. Però una de les principals tasques fetes per l'Observatori al llarg d'aquests anys han estat els catàlegs de paisatge de Catalunya. El primer pas per impulsar polítiques de paisatge consistia a conèixer com són els paisatges de Catalunya, quins valors contenen, com evolucionen, i definir (a través d'objectius de qualitat paisatgística, que han implicat un intens procés de participació ciutadana) quin tipus de paisatge volem i com podem aconseguir-ho.

Això ho heu aconseguit a través d'aquests catàlegs.

Els catàlegs perseguien tot això i dues coses més: introduir el paisatge a les polítiques territorials i sectorials i conscienciar la ciutadania dels valors dels seus paisatges. Els catàlegs de paisatge han representat una de les fites més notables de la Llei del paisatge, ja que han marcat un abans i un després en el coneixement i la gestió del paisatge a Catalunya.

Quins aprenentatges n'heu pogut extraure?

Una de les lliçons apreses amb els vuit catàlegs de paisatge de Catalunya és que Catalunya és un país amb una diversitat de paisatges extraordinària, i això s'ha materialitzat en el mapa dels 134 paisatges de Catalunya. Això converteix el paisatge en un patrimoni de primer ordre, i en un tresor per ensenyar al món. El mapa ajuda a adaptar les polítiques públiques al caràcter paisatgístic de cada racó del territori.

Què ens mostra l'evolució del paisatge a Catalunya respecte a quan va començar a treballar des de l'Observatori?

El canvi climàtic és un factor de transformació molt rellevant que està fent emergir nous paisatges, i està alterant els valors i els significats que aquests paisatges tenen per a la població. Hem de poder adaptar els paisatges al nou context climàtic, i això no només s'ha de veure com un repte, sinó també com una oportunitat per promoure uns paisatges de qualitat, més harmònics, més resilients, més capaços de respondre als desafiaments contemporanis.

En definitiva, paisatges que generin entorns segurs, justos, inclusivament, equitatius i saludables, i per avançar cap a aquest horitzó, ens enfrontem a un doble objectiu: per una banda, actuar amb rapidesa, perquè cada unitat de producció de gasos amb efecte d'hivernacle compta i agreuja el problema; i, per altra banda, prendre'ns el temps necessari per consultar, per escoltar, per construir col·lectivament un territori i uns paisatges que siguin compartits, desitjats i consensuats.

S'ha atorgat prou pes al paisatge per part de l'administració en el disseny de polítiques públiques com el planejament territorial o les polítiques sectorials?

A poc a poc, però amb fermesa, el paisatge ha entrat l'agenda política, social i cultural. Ha estat crucial el fet que el paisatge sigui fonamental per afrontar reptes globals com el canvi climàtic, la transició energètica, la cohesió i l'equitat social, les desigualtats territorials, la salut i el benestar, o la biodiversitat. Això és així perquè el paisatge té el poder de relligar i cosir les polítiques territorials i sectorials (urbanisme, agricultura, turisme, infraestructures, etc.), que són les que més actuen i incideixen en el territori.

S'ha avançat prou en aquesta direcció?

Vint anys després, disposem d'un cos de coneixement sobre el paisatge que és ampli, rigorós i reconegut, que ha arribat a les institucions i a la ciutadania, i que orienta les polítiques públiques. Aquest bagatge ha situat Catalunya com un dels referents europeus en polítiques de paisatge, i ha convertit l'Observatori en un ens reconegut a nivell internacional, on s'ensenya i s'aprèn.

Amb tot, encara queda molt per fer.

Tot just hem cobert el nivell zero; és a dir, hem assolit les bases sòlides i imprescindibles per poder fer un salt endavant i anar encara molt més enllà. M'expresso així perquè, malgrat que al llarg d'aquests vint anys s'ha fet un gran pas endavant en la sensibilització sobre els valors del paisatge —tant per part de la ciutadania com de les institucions—, encara queda molt camí per recórrer, començant per continuar insistint en la conveniència d'incloure el paisatge a l'agenda política. Encara no hem arribat al nivell de conscienciació que pertocaria a un país com Catalunya. El grau de civilitat i de cultura d'un país es mesura també pel respecte pel paisatge. I, certament, no hem aconseguit encara el grau desitjable.

Quins reptes de futur consideres més urgents en l'àmbit del paisatge de Catalunya?

Abans parlàvem de l'adaptació al canvi climàtic, i en podria enumerar una bona pila més, relacionats amb la dispersió urbanística -que en el passat ha fet augmentar tant el consum de sòl-, amb la dispersió d'usos i artefactes aliens a l'espai agrari i forestal, o amb les vores de les ciutats i de les àrees industrials i comercials més degradades. Però no vull passar per alt que ens situem davant del repte gegantí d'evitar la pèrdua definitiva del mosaic agroforestal que durant mil·lennis ha caracteritzat les cultures mediterrànies.

Què ens hi juguem si el perdem?

Aquests paisatges tenen un paper clau com a embornals de carboni, són excel·lents reservoris de biodiversitat, milloren la funció connectora entre àrees d'alt valor natural, regulen el clima, atenuen els efectes de les inundacions, actuen de tallafocs davant dels incendis forestals, proveeixen de productes de qualitat, generen identitat, i esdevenen espais per activitats relacionades amb la salut, el lleure i la creació cultural. A més, aquests paisatges són fonamentals per avançar cap a un model de consum d'aliments més responsable, equitatiu i saludable.

Quines dinàmiques posen en risc aquest mosaic?

El despoblament i abandonament de les zones rurals més perifèriques, l'envelliment de la població, la manca de disponibilitat d'habitatge, o el declivi de l'explotació agrícola familiar, provoquen que aquest paisatge tan extraordinari estigui desapareixent a molts llocs. Estem perdent una determinada manera de gestionar el paisatge que havia permès preservar durant segles un patrimoni material i immaterial extraordinari, que no només incloïa estructures en pedra seca, per posar un exemple qualsevol, sinó el coneixement i la conservació de llavors i espècies seleccionades durant centenars d'anys, l'afebliment de la cultura gastronòmica popular o la pèrdua d'una riquíssima toponímia popular. A més a més d'actuar de tallafocs davant dels incendis forestals, clau en el context de canvi climàtic actual. És justament la degradació i empobriments d'aquesta estructura paisatgística mil·lenària el que empobreix la nostra caixa

d'eines a l'hora d'encarar els reptes globals que tenim al davant.

Per què és important que la ciutadania s'impliqui en la millora i la cura del paisatge?

La societat civil reclama tenir veu a l'hora de repensar i d'intervenir en els paisatges quotidians amb els quals se senten identificats perquè, entre altres motius, són paisatges vinculats a la seva cultura. Això ens obliga a instaurar noves formes de democràcia participativa en la gestió del territori.

